

Vpl. Pyhäjärvi

Perjantai 17.4.2020

Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja

N:o 4 • 65. vuosikerta Irtonumero 5 €

Viktor Svaetichinin 19 kuvaa Pyhäjärveltä

Kuvataiteilija, valokuvaa- ja maalasi suoraan paikan päällä erityisillä kiertomatkoillaan, joita hän teki Kannaksella 1910-luvulla. Rakennusten yksityiskoh- tien dokumentointiin riitti piirustukset ja valokuvat, mutta värit hän pystyi tallentamaan ainoastaan maalaamalla.

Pyhäjärvellä hän lii- kui vuoden 1913 matkal- laan, jolloin hän pääosin maalasi ja piirsi Taubi- lassa. Maalaukset ja piir- rokset hän myi Viipurin museolle, josta ne eva- kuotiin talvisodan aika- na. Svaetichinin teoksia

säilytetään pääasiassa Lah- den kaupunginmuseossa.

Pyhäjärveltä häneltä on ollut kaikkiaan 26 kuvaa, joista kolme on kadonnut. Maalauksia on säästynyt lähiympäristöstä myös Räisälästä, Sakkolasta, Raudusta ja Petäjärveltä. Tekniikkana hänellä oli guassi, vesiväri. Muuta- ma Taubilaan liittyvistä maalauksista ja kuvista on päätynyt Kansallismuse- on kokoelmiin.

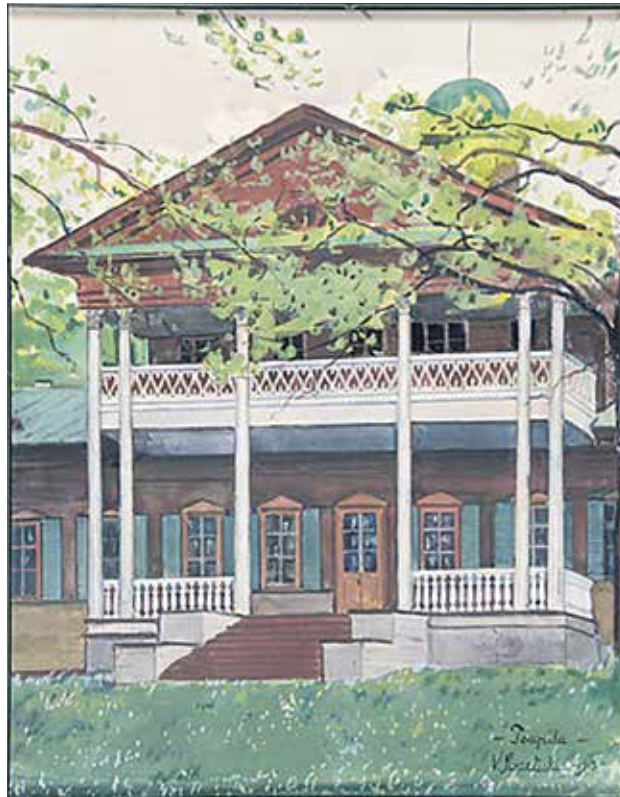
Svaetichin on maalan- nut kauniit akvarellit Kii- majärven, Konnitsan, Taubi- lan ja Vernitsan hovien päärakennuksista. Taubi- lasta (Toupila) on tallella

kaikkiaan 15 kuvaa, joista akvarelleja 11. Akvarellien aiheina on päärakennus- tutkielmien lisäksi ollut muun muassa kasvihuo- ne, paja, talli ja vilja-aitta. Piirroksin on ikuistettu ulkorakennuksia. Kreivin ja kreivittären huoneiden akvarellit kertovat karta- non sisustuksesta.

Vesivärimaalaukset Pyhäjä- rvellä. Taupilan pääraken- nuksen kahden kerroksen korkuinen juhlava poikki- pääty rakennuksen julkisi- vun puolelta. Päädyn alle jää parveke ja veranta.

Lue lisää sivulta 10.

KUVA LAHDEN KAUPUNGINMUSEO

Irtonumero 3 €

Tässä numerossa:

Vpl. Pyhäjärvi -kokoelman kartoitus . . .	2
Karanteenikuulumisia . . .	3
Pojan seikkailu sotatoimialueella	4
Keväisiä herkkuja	5
Talvisodan evakkoaikaa	6
Muistellaan kirkkoa . . .	8
Konnitsan martat	9
Pyhäjärven leimat . . .	10
Svetichin Taubilassa . .	10
Sotavangin tarina	11

Topoteekki-työryhmän kokous Vammalan Auto- ja traktorimuseolla ennen kuin kokoon- tumisrajoitukset tulivat voimaan. Vasemmalta Emma Kurki Sastamalan seudun muse- olta, Esa Mäkinen ja Oiva Kaasalainen Vammalan Karjalaseurasta, Pertti Hakanen ja Mauri Hauhia Vpl. Pyhäjärvi-säätiöstä ja Seija Hirvikoski Vammalan Karjalaseurasta.

Museoyhteistyön kuulumisia

□ **Kirsti Naskali**
pl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies

Yhteistyö Sastamalan mu- seon kanssa on jatkunut poikkeusoloista huolimatta. Museon yleisökokoel- maan (www.sastamala. topoteekki.fi) liitettävän Vpl. Pyhäjärvi-aineiston kokoaminen, museoon tal- lennetun Vpl. Pyhäjärvi- aineiston läpikäynti ja syksy- llä museossa avattavan Vpl. Pyhäjärvi -näyttelyn suunnittelu ja valmiste-

lu ovat jatkuneet, vaikka kokoon- tumisrajoitukset ovatkin muuttaneet työn luonnetta.

Olin muutamana päivänä maaliskuun alussa avus- tamassa museossa Vpl. Pyhäjärvi-aineiston paris- sa kokoelmatyötä tekevää projektityöntekijää. Työ oli mielenkiintoista, ja koin suorastaan liikutuk- sen hetkiä, kun säilytys- laatikoita avattaessa eteen tuli läheisten ja tuttu- jen, nyt jo edesmenneitten

henkilöiden, tekemiä yh- distysten pöytäkirjoja yms. aineistoa, osa yli sata vuot- ta vanhoja. Olin kiitollinen siitä, että nämä asiakirjat oli saatu turvaan ja että ne olivat niiden haltijoille olleet niin tärkeitä, että ne oli otettu mukaan, toden- näköisesti sekä talvisodan että jatkosodan evakuoin- nissa, vaikka niin paljon muutakin tärkeää mukaan otettavaa ahdistavassa til- lanteessa ja vaikeissa eva- kuointiolosuhteissa oli.

Esa Mäkinen Vammalan Karjalaseurasta ja työkalupaki, jonka työryhmä sai, kun museoyhteistyö käynnisteti- tiin. Pakissa on apuvälineitä kuvaamiseen ja haastatte- luihin yms.

Vpl. Pyhäjärvi -juhla peruuttu

Vpl. Pyhäjärvi-säätiö on hallituksen kokouksessa 8.4. päättänyt pandemiatilan- teen vuoksi peruuttaa tämän kesän Vpl. Pyhäjärvi- juhlan.

Ensi vuonna 2021 juhlat pidetään perinteiseen tapaan kesällä. Juhla- paikkakunta ilmoitetaan myöhemmin.

Karjalan Liiton toiminnan- johtaja vaihtuu

Karjalan Liiton toiminnan- johtajana 13 vuotta toimi- nut **Satu Hallenberg** on 7.4.2020 lähtien jäänyt vuosi- lomalle, ja siirtynyt sen jälkeen ansaitulle eläkkeelle. Karjalan Liiton hallitus hyväksyi pu- heenjohtaja **Pertti Haka- sen** esityksestä, että hän ot- taa toiminnanjohtajan tehtä- vän vastaan tulevan liittoko- uksen jälkeen. Liittokoko- us kutsutaan koolle välittö- mästi, kun tilanne sen sallii. Liittokokoukseen saakka vt. toiminnanjohtajan tehtävää hoitaa oman työnsä ohessa Karjalan Liiton kulttuurituot- taja **Mervi Piipponen**.

Pääkirjoitus

Kohti uutta?

□ **Jukka Pusa**

Vpl. Pyhäjärvi-säätiön hallituksen jäsen

Välillä elämä ja maailma haastavat meitä. Epäilemättä nyt viime viikot on eletty yhteisesti sellaista ajankohtaa. Paljon totuttua ja tuttua - oleellisesti elämämme kuuluvaa – on kielletty tai muuten muuttunut mahdolltomaksi. Perusturvallisuutta, johon Suomessa olemme jo pitkään tottuneet, on horjuttu.

Itse asiassa tämä näyttää miten ohut ja helposti horjuva tuo turvallisuuden tunne saattaa olla. Virusepidemia on taudinkulvaltaan poikkeuksellisen vakava ja pakottaa sulkemaan yhteiskunnan toimintaa aivan uudella tavalla. Vain jo historiassa olevaa sota-aikaa voi toimenpiteiltään ja vaativuudeltaan verrata nyt tehtyihin toimiin. Toki silloin kansakunta todella taisteli olemassaolostaan, nyt enemmän hyvinvoinnistaan.

SUOMEN TALOUDELLAKIN tulee olemaan merkittäviä vaikeuksia selvittää kaikki tärkeät toiminnot ylläpitäen kriisiajasta ja toipuminen tulee viemään pitkään. Tällä hetkellä ei ole kuitenkaan aika keskittyä siihen vaan hoitaa kaikki sairastuvat ja rajoittaa sairastuvien määrä mahdollisimman pieneksi. Suomi on siinä ensimmäisten viikkojen aikana onnistunut muihin maihin verraten hyvin.

Toisaalta vaikeuksia kohdattaessa saatamme myös koota voimiamme ja keskittyä yhdessä niiden voittamiseen. Tälläkin hetkellä tämä näkyy jopa ylimmässä päätöksenteossa poikkeuksellisen yhtenäisyytenä ja entistä laajemmin myös asetetaan johdon tueksi. Yhteisvastuu, naapuriapu ja heikkoon asemaan joutuvien tukeminen on monesti itsekkääksi sanotussa nykyajassa noussut hetkessä pinnalle ja on nyt totta.

USEIN JONKUN ASIAN menettäminen vasta paljastaa sen merkityksen ja arvon. Päivittäisten sosiaalisten kohtaamisten puute saattaa olla pitkittyessään todellinen uhka hyvinvoinnille. Erytisesti kun lähiomaistenkin tapaaminen ja konkreettinen auttaminen voi olla mahdotonta. Työyhteisöjen hajautuminen etätöhyöhön vie suuren osan arki kohtaamisista ja kontakteista. Paljon on toimintaa, jota ei voi hajauttaa vaan se on yksinkertaisesti keskeytynyt ja yhteydet ehkä kokonaan poikki.

Ikäihmisten kauppa-avun lisäksi voisimme kaikki ottaa tavaksemme tavoittaa työkavereita, ystäviä ja sukulaisia ja käyttää viisi tai kymmenen minuuttia kuulumisten vaihtoon. Kerrota tällä, että yhteydet säilyvät ja he ovat mielessämme. Olemme niin erilaisia. Poikkeusolojen stressin sietäminen on yksilöllistä ja tämä aika voi olla hyvin raskas lähellämme olevalle. Samalla kun autamme sillä itseämmekin saattaa se pelastaa toisen viikon.

PYHÄJÄRVELÄISYHTEISÖLLÄ on historiassaan suomalaisittain aivan omaa tasoaan olevat mullistukset. Koko elämänpiirin jättäminen, uuteen ympäristöön muuttaminen ja sopeutuminen. Sehän kävi niin, että meistä tuli kaikkialla erittäin aktiivisia yhteiskunnan jäseniä. Edustajamme nousivat kehittämään uusia asuinpaikkojaan niin hallinnon kuin virkakunnankin edustajina ja vaikutus on ollut näkyvää. Voisiko sanoa, että meillä on todistetusti hyvä valmius poikkeusoloihin ja niissä luovimiseen. Uusien ratkaisujen löytämiseen, toipumiseen ja uudelleen rakentamiseen. Näitä ominaisuuksia saatetaan lähitulevaisuudessa taas tarvita.

Ollaan kaukaa sosiaalisia nämäkin kuukaudet, levitetään uskoa ja toivoa ympärillemme ja ollaan valmiita yhteiskunnan rakentamiseen - ei repimiseen. Näin olemme ennenkin tehneet ja uskon, että sen vieläkin osaamme.

Jussi Lahtinen kertoo Sastamalan seudun museon Pyhäjärvi-kokoelmasta

Jussi Lahtinen tutkii Pyhäjärvi-juhlien urheilukilpailuissa käytettyjä kiertopalkintoja.

Kuva: Sastamalan seudun museo

□ **Jussi Lahtinen**

Projektityöntekijä Sastamalan seudun museo

Viipurin läänin Pyhäjärven kulttuurihistorian tallentaminen alkoi Sastamalan seudun museossa 1950-luvun lopulla. Vuosikymmenten saatossa esineitä, valokuvia, kirjoja ja arkistomateriaalia on karttunut kokoelmiin runsaasti. Maaliskuun 2020 alussa Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö ja museo palkkasivat minut projektityöntekijäksi kartoittamaan ja digitoimaan museon Pyhäjärvi-kokoelmaa. Kokoelmaprojekti kestää kolme kuukautta ja se tehdään tiiviissä yhteistyössä Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön kanssa. Akuutti koronaepidemia hankaloittaa yhteistyösuunnitelmien toteuttamista, mutta ei keskeytä itse kokoelmatyötä.

PROJEKTIN TAVOITTEENA on paikantaa kaikki Vpl. Pyhäjärven liittyvä aineisto, jota museon kokoelmiin on vuosien saatossa kartutettu. Samalla aineistoa digitoidaan. Urakka on haastava, sillä eri vuosikymmenillä kokoelmatyötä on tehty erilaisten käytäntöjen puitteissa. Museotyö onkin muuttunut valtavasti 1950-luvulta nykypäivään tultaessa.

Museon kokoelmat sijaitsevat Stormin kylän 1950-luvulla valmistuneessa koulurakennuksessa. Vuosina 2015–2018 toteutettu kokoelmien muutto tuo projektiin omat

haasteensa, mutta ennen kaikkea mahdollisuuksia. Uudessa kokoelmakeskuksessa Pyhäjärvi-kokoelmalle on osoitettu oma huone. Huoneesta tullaan tekemään katseluväestö, joka omalla tavallaan jatkaa vuosikymmeniä museossa toimineen Vpl. Pyhäjärvi-osaston perinnettä. Pyhäjärvi-huoneessa esineiden säilyminen tuleville sukupolville turvataan mahdollisimman hyvillä säilytysolosuhteilla ja aineistojen tutkiminen sekä esillepano tuleviin näyttelyihin on entistä helpompaa.

Johtolangasta toiseen

Muuton yhteydessä kokoelmia oli inventoitu huolellisesti ja samalla merkittävä osa asiaankuuluvasta esineistöstä oli siirretty Pyhäjärvi-huoneeseen. Aloitteessani projektia huoneesta löytyikin jo paljon kokoelman kannalta arvokasta esineistöä, kuten esimerkiksi Vpl. Pyhäjärven pieni kirkonkello, rovasti *Karl Wiikan* matkaehtoolisväliseistö, urheilupalkintoja sekä Vpl. Pyhäjärven kansallispuku.

Todellinen aineiston kartoitustyö alkoi kuitenkin vasta tämän jälkeen. Vuosikymmenten aikana Vpl. Pyhäjärven tavalla tai toisella liittyvää esineistöä on sijoitettu myös muiden laajojen museokokoelmien, kuten yleisten tekstiilien, pienesine- tai huonekalukokoelmien yhteyteen. Joskus suora yhteys Vpl.

Pyhäjärven on myös tätä kautta saattanut kadota.

Etsin tietoja esineistä museon vanhasta esinekortistosta, lahjoitussopimuksista sekä vanhoista paperisista ja uusista digitaalisista esineluetteloista. Toisin sanoen kahlasin museon kokoelmatiedot systemaattisesti läpi 1950-luvulta nykypäivään.

Myös Vpl. Pyhäjärvi-lehdestä on ollut työssäni paljon apua. Lehti on pitänyt erinomaisesti museon Pyhäjärvi-kokoelmaa esillä vuosien saatossa (mm. 1/2016, 9/2015, 3/2012 & 10/1985) ja uutisoinut näyttävästi merkittävistä lahjoituksista aina kokoelman perustamisesta lähtien. Kokoamalla eri lähteistä löydettyjä johtolankoja olen tehnyt luettelon Vpl. Pyhäjärven liittyvästä esineistöstä, jota museon kokoelmiin on aikojen saatossa tallennettu.

KUN TIETO ESINEISTÄ on löytynyt, myös itse esine paikannetaan kokoelmatiloista. Ilokseni voin todeta, että muuton yhteydessä tehty kokoelmainventointi on tuottanut tulosta: eri lähteistä paikannettua Pyhäjärvi-aineistoa löytyy museon kokoelmatiloista helposti ja Pyhäjärvi-huone alkaa täyttyä esineistä.

Alustavasti voin todeta, että kokoelma on mahdollista jakaa useaan merkittävään osakokonaisuuteen. Esiin nousevat mielenkiintoisina itsenäisinä kokonaisuuksina esimerkiksi perinteisen maatalousyhteiskunnan kulttuurihistoria, evakko- ja sota-ajan historia, laaja tekstiilikokoelma, ansiokas pyhäjärveläinen urheiluhistoria sekä sotien jälkeinen perinnettyö.

Yksittäisenä esineenä minua on eniten puhutellut Vpl. Pyhäjärven lastenkodin ruokakello. Vuonna 1991 museolle lahjoitetun kellon tarina on pysäyttävä kertomus elämästä sotien

välisinä vuosina ja siitä valtavasta muutoksesta, jonka sota-aika toi alueen ihmisille; myös niille, jotka työskentelivät ja elivät lastensuojelun piirissä. Kello on hyvä esimerkki siitä, että museoesine ei ole vain fyysinen objekti, vaan myös suora todiste ajassa ja paikassa tapahtuneista ilmiöistä.

Kokoelma digitaalisena verkkoon

Kokoelman kartoittamisen lisäksi projektini tavoitteena on saada aineisto digitoitua eli valokuvattua ja siirrettyä esinetiedot Sastamalan seudun museon kokoelmanhallintajärjestelmään. Myös tämä työ on alkanut ja asiansanalla ”Pyhäjärvi” löytyy järjestelmästä jo yli 160 esinettä. Digitointi antaa valmistuttuaan uudenlaisen tavan tutkia esinekokoelmia ja aikanaan kokoelma julkaistaan myös Finna.fi-hakupalvelussa, jossa sitä voi ihastella kuka tahansa omalta kotisohvaltaan käsin joko tietokoneen tai älypuhelimien avulla.

KAIKEN KAIKKIAAN Vpl. Pyhäjärvi-projekti on lähtenyt hyvällä vauhdilla liikkeelle. Museoesineiden osalta ollaan jo pitkällä, mutta edessä on vielä arkistomateriaalin, valokuvakokoelman sekä kirjastokokoelman työstäminen.

Valmistuttuaan kokoelma on entistä helpommin saavutettavissa ja se antaa uudenlaisia mahdollisuuksia niin tutkijoille kuin muillekin asiasta kiinnostuneille tutustua pyhäjärveläiseen kulttuurihistoriaan.

Kokoelmaprojektin etenemistä voi seurata Sastamalan seudun museon sosiaalisessa mediassa Facebookissa ja Instagramissa @sastamalanseudunmuseo.

vpl. Pyhäjärvi

www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Seuraava lehden numero ilmestyy toukokuussa. Aineisto toimitukseen viimeistään 5.5. mennessä.

facebook.com/Vpl-Pyhäjärvi-lehti

Julkaisija:

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö sr

Päätoimittaja:

Tea Itkonen
Vaskenvalajankatu 33
06100 Porvoo
puh. 040 557 4223
toimitus@vplpyhajarvi.fi

Toimitusneuvosto:

Pertti Hakanen
Mauri Hauhia
Tea Itkonen
Tarja Kopalainen
Kirsti Naskali
Esko Pulakka
Markku Pärssinen

Ilmoitushinnat:

Kuolinilmoitukset
0,70 € / ppm
tekstissä 0,80 € / ppm
pienin ilmoitus 20 € / ppm
Hintoihin lisätään alv 24 %

Tilaushinta:

Vuosikerta 35 €
kesto- ja vuositilaluse
kotimaahan,
ulkomailla, lahjaksi
irtonumero 3 €

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
asiamies Kirsti Naskali
Miharintie 312, 37200 Siuro
puh. 040 719 2692 tai
saatio@vplpyhajarvi.fi

Sivunvalmistus:

Artea/ti/JH, Porvoo
Painopaikka:
Botnia-Print Oy, Kokkola
Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Karanteenikuulumisia

Toimitus lähestyi muutamaa senioria kotikaranteeniin ja tiedusteli tunnelmia ja voimanhäviöitä erikoisessa tilanteessa. Tutut pyhäjärviset Kaarina, Reino ja Hannu lupasivat kirjoittaa kuulumisiaan.

□ Kaarina Pärssinen

Tuusula

Toimi aivan kuin sillä, mitä teet, olisi merkitystä - sillä on!

YÖUNET MENI, kun tajusin että olen riskiryhmäläisenä karanteenissa. Että tuon kammottavan, maailmanlaajuisesti pandemiaksi äityneen koronaviruksen leviäminen Suomessa voi olla jollain tavoin kiinni myös siitä, miten minä toimin.

Sen verran omatoimisesti ja itsenäisesti olen oppinut taaplaamaan tätä

elämää yksin eläessäni, että ajatus toiseen pääsiäispäivään asti jatkuvasta karanteenin omaisissa olosuhteissa elämisestä tuntui tosi tyrmistyttävältä. Kun erilaisten rajoitteiden ja määräyksien kestoja nyttemmin on jatkettu ainakin Floran päivään toukokuun 13:een saakka kestäväksi, ei tämä olotila juurikaan helpommalta ole tuntunut. Ei saa tavata ystäviään ja tuttujaan. On tyydyttävä heidän kanssaan puhelimitse puhumiseen, Facebookiin, Whatsuppiin, Hangsoutiin ja mitä kaikkea niitä nyt onkaan. Kirjoitettava kirjoitettuja ja kortteja – ja saatava ne jotenkin postitettuksi.

DRAMAATTISelta tuntui, kun tuli tieto Karjalan Liiton Helsingissä järjestettäväksi aiottujen kesäjuhlien peruuttamisesta. Niiden piti

olla Liiton 80-vuotisjuhlien päätapahtuma. Olin lupautunut talkoolaiseksi – vielä tämän kerran.

Muistissani on, millainen suuren ilon ja hyvän mielen kokemus sekä talkoolaisena ja juhlijana Liiton 70-vuotisjuhliin osallistuminen oli. Minua tämä uutiskirje koski syvältä. Olin kaikin tavoin varautunut olemaan mukana 80-vuotistapahtumissa. Ajatellut, että elämässäni oletettavasti viimeisen kerran niin suurissa karjalaisissa juhlissa.

Hieman lohtua on tuonut tieto, että pandemian hellitettyä, kesän jälkeen, kohtaamme taas karjalaisien toimijoiden riveissä niin täällä paikallisessa seurassamme kuin valtakunnallisissakin kuvioissa. Koko ikäni erilaisissa yhdistyksissä toimineena

hin lapsuuden asioihin. Oma isän puolella *Aapro* ja *Helena Äikiän* lähisuku on enää viisi elossa olevaa henkilöä. Näihin ja heidän perheisiinsä on ennestäänkin oltu runsaasti yhteydessä ja yhteydenpito on korostunut vuotuisen sukutapaamiseen.

Äitini oli syntynyt Kurkijoella ja perheen viimeinen asuinpaikka ennen sotia oli Lumivaara. Täältä *Heikki* ja *Sandra Salonurmen* suvun puolelta on iäkäs Matti-eno vaimonsa kanssa vielä elossa ja serkkuja on elossa peräti 22 henkilöä, joista kolme asuu ulkomailla. Lumivaaralaisten sijoituspaikka talvisodan jälkeen oli Torniojokilaakso ja jatkosodan jälkeen Etelä-Pohjanmaa. Pitkistä etäisyyksistä huolimatta muutaman kerran on tämäkin sukuhaara kokoontunut mutta viime vuosina yhteydenotot ovat olleet vähäisempiä. Nyt kun on ollut aikaa on ehtinyt muutamaan serkkuun olla puhelimitse yhteydessä ja kysellä kuulumisia.

VANHOJEN ASIAKIRJOJEN ja valokuvien tutkiminen on antanut oman tärkeän lisän vapaa-ajan viettoon. Tulee

havainneeksi monta asiaa uudesta näkökannasta katsoen. Esim. vanhoja Vpl. Pyhäjärvi-lehtiä selailemalta on voinut todeta monien entisten ystävien kuolleen jo useita vuosia sitten. Käsitkseni mukaan vanhin Huittisissa asuva pyhäjärveläinen on tällä hetkellä yli 95-vuotias ja hänkin jo pysyvästi vanhainkodissa. Muutama tuttu henkilö täyttää kuluvan vuoden aikana 90-vuotta. Tarkkaa lukua meistä yli 80 vuoden ikäisistä ei ole.

Nyt on aika tutkia niitä vanhoja pahvilaatikoita, joista saattaa löytyä uutta tietoa suvun vaiheita. Kyläkirjojen ja karttojen avulla on voinut helposti tarkastella monen lehdesämme kerrotun suvun vaiheita entistä tarkemmin.

KARJALAN LIITON kesäjuhlat on peruttu. Karjalaseurojen kuten muidenkin yhdistysten kokoontumisia on rajattu. Onneksi tämä Vpl. Pyhäjärvillehti ilmestyy säännöllisesti ja tätäkin lehteä luetaan nyt entistä tarkemmin. Eiköhän me yhteisin voimin tästäkin poikkeuksellisesta ajasta selvitä.

nyt myös muiden kuin karjalaisyhdistysten toimintojen pois jääminen elämästä, kalenterin tyhjentymisen kokouksista ja tapahtumista, on ollut todella iso asia.

ONNEKSI LAINASIN kirjastosta vähän ennen tätä ajanjaksoa pinon mielenkiintoista luettavaa. Nyt ei laina-aika lopu kesken!

□ Hannu Musakka

Kaavilla 5.4.2020

HERÄTTELIN ITSEÄNI tähän koronavirus-asiaan silloin, kun ensimmäiset uutiset Kiinasta saapuivat Eurooppaan ja Suomeenkin.

Ensiksi tuntui siltä kuin silloin 1950-luvun alkupuolella jyllänneen Aasialaisen kohdalla. Olin silloin kansakoulussa kolmannella luokalla. Sanoin opettajalle, että "miul tuntuu oleva kuumetta". Hän kokeili ja totesi sekä antoi luvan lähteä kotiin. Kuumetta oli 39.6 ja sitä kesti kolme päivää, eikä sen jälkeen ole ollut miulla kuumetta.

Nyt tämän koronaviruksen osalta ajatukset olivat senkaltaiset, että kun en ole pitänyt minkäänlaista kuumetta 66 vuoden aikana, niin ei ole mitään syytä säikähtää, eikä pelätä tämänkään tarttuvan.

Toistaiseksi ei ole ollut mitään oireita. En kuitenkaan ole viimeisten 23 vuoden aikana vuodesta 1997 jättänyt terveystäni hoitamatta, vaan olen syventynyt erityisellä huolella. Olen tiedostanut sen, etten jätä mitään sattuman eikä sen varaan, että koko loppuelämäni pysyn yhtä terveenä näkemättä vaivaa ja tekemättä mitään. Tämä sen vuoksi, että sitten kun tai jos joku tilanne iskee päälle "yllättäen", on turha

Mutta lukusalin lehdet jäävät lukematta. Kun kirjasto taas aukeaa, siellä odottaa muutama tilaamani uutuuus – se ilahduttaa!

Tosi hienoa on ollut, että vaikka kuntani kansalaisopisto suljettiin, niin sekä ikonimaalauksen että englannin opintoja on voinut viikottain jatkaa osallistumalla etäopetukseen pääsiäseen asti jatkuneen lukuvuoden loppuun saakka.

TÄÄLLÄ KESKI-UUDELLAMAALLA toimii vapaaehtoisista koostuva yhteisö Siskot ja Simot ry. Se on luovan välittämisen yhteisö, joka mm. tuo pop up -tapahtumilla iloa ikäihmisten ja vapaaehtoisten elämään. Nyt Siskot ja Simot on tarjonnut meille yli seiskakymppisille apuaan kaupassa ja apteekissa asiointiin. Sieltä löytyi minullekin auttavat

kädet nyt, kun karanteenilaisena ei ole suotavaa lähteä itse asioille.

Itselleni tietokonemaailmassa asioista selvän ottaminen ja asioiden hoitaminen sujuu suhteellisen mutkattomasti. Ja on etätuki, joka auttaa tarvitsemani kuten ennenkin.

Tässä yhteydessä korostuu voimakkaasti se eriarvoisuus, joka syntyy iäkkäämpien, tietokoneiden ja älypuhelinien käyttöön tottumattomien, nyt riskiryhmiin kuuluvien, karanteenissa olevien ja muiden välille. Voisinko itse olla jotenkin jollekulle toiselle tueksi ja avuksi. Mikä estää? Ei mikään!!!

Nyt jos koskaan voi toimia, antaa vaikka vähäistekin tukea ja apua toisille, vaikkamme kasvotusten voikaan tavata. Sillä, mitä teet, on merkitystä.

□ Reino Äikiä

Huittisissa 3.4.2020

Nyt on aikaa tutkia asioita!

Suomessa valitsee nyt ankara poikkeustila. Me ikäihmiset olemme joutuneet järjestämään asioitamme ja elämistämme uudella tavalla. Omalta kohdaltani ei suurempia ongelmia ole ilmennyt. Olen pystynyt käymään niin kaupassa kuin apteekissakin omin avuin. Vaikeudet mitä on ilmaantunut ovat varsin pieniä ainakin toistaiseksi. Kaupan ja apteekin aulasta oli tosin poistettu kaikki tuolit, joten meidän liikuntarajoitteisten on otettava tämä huomioon. Käsipesu ja muu hygienian käyttäminen on helppoa toteuttaa ja tietysti tarpeetonta liikkumista muiden ihmisten lähellä on pitänyt välttää.

AIKA ON PITKÄÄ ja sen kulumista on pitänyt hieman järjestellä. En omaa nykyisiä uusia yhteydenpitovälineitä mutta tietokoneen ja sähköpostin avulla voi liikkua monissa asioissa. Lähisein omaisen hiljattain tapahtuneen kuoleman johdosta on ollut pakkokin palata vanhoi-

Evakkoajaksi olemme nyt varmasti monilta osin muistelee. 80-vuotta sitten Alavudella otetussa valokuvassa on vasemmalla Juho, Aino ja Reino Äikiä ja oikealla evakkotalon Palosaaren perhe. Miehet ovat juuri palanneet sodasta ja ovat vielä sotilaspuvuissa.

alkaa jossittelemaan ja tuskailemaan, että "voi kun en silloin" tai "olisi sittenkin pitänyt".

Mie en ole JOS-ihmisiä, vaan joko teen ja näen tuloksen tai en tee ja näen tuloksen.

Nyt, kun koronavirus on jyllännyt ympäri maapalloa kiihtyvällä vauhdilla, olen koettanut tehdä, kuten ohjeita Helsingin suunnalta on annettu, enkä väheksy niitä yhtään. Parempi ottaa tiukka linja alusta alkaen, eikä jättää tuohon "olisi sittenkin pitänyt"-tilanteeseen.

Terveysteni on ollut vuodesta 1958 täysin kunnossa, sillä viimeksi tuon em. aasialaisen jälkeen sairastin anginan isäni hautajaisten jälkeen, kun olin Mouhijärvellä setäni luona kesän. Olin kitkemässä kasvimaata 12-vuotiaana ja kun alkoi sade, heitin vaatteen pois ja pelkissä uimahousuissa jatkoin urakkaa. Siitä sain anginan, mutta sen jälkeen sairaskertomukseni osoittaa tyhjää.

EN VÄHÄTTELE ollenkaan koronaviruksen vaarallisuutta, sillä on valtava määrä ihmisiä, joilla on jo valmiiksi olemassa jokin terveysongelma. Sellainen ihminen on herkkä saamaan koronasta kohtalokkaan viruksen, joka on jo läpi maailman johtanut kuolemaan.

Perusterveitä ihmisiä on myös kuollut, mutta kun jokainen ihminen on yksilö ja jokainen on mielestään hoitanut omaa terveystään syömällä terveellisesti, mikä tahansa on mahdollista kenen tahansa kohdalla. Sen vuoksi tästä asiasta puheenollen koputan aina tuota kelottunutta pattiani, hartioitten välissä olevaa, ja toivon samalla, että terveystilanteeni jatkuu samanlaisena kuin se

on ollut niinsanotusti koko ikäni.

Vaikka on olemassa perusterveitä ihmisiä, mutta heiltä esim. puuttuu vaikkapa aktiivinen liikunta lapsena ja nuorena sekä senkin jälkeen. Sellaiseen ryhmään mie kuuluu ja kun ei ole ollut koskaan tarvetta tupakoida ja ne pienet ja vähäiset maljat silloin joskus vuosikymmeniä sitten, s.o. alkoholi, eivät ole herkimäneet elimistöäni. Raitius on kuulunut omaan elämäniin koko ikäni. Eivät ole saaneet pienimmässäkään määrin valtaa.

LOPPUKANEETTI: Jos ajattelen, mitä ilonaiheita tilanteessa näen, niin sen, että ainakin ryhmät esim. facebookissa ovat kasvaneet; surun keskelle on tullut myös iloa; ettei vaivuttaisi ennaikaiseen synkkyteen. Ehkä vielä sekin, jotta nähdään kaikessa myös valoisaa tulevaisuutta. Mie itse luotan, että asioilla on tapana järjestyä ja että kaikella on merkityksensä.

Positiivinen ajattelu kannattaa säilyttää joka tilanteessa. Miulle nuo kaikki ovat antaneet voimaa, kun huomaan, että ihmiset todellakin välittävät toisistaan, myös miusta. Elämä on kuitenkin iloinen asia ja se on hyvä muistaa kaikkien kaikissa tilanteissa. Senpä tähden tulevan konserttini nimi on "Eläköön elämä" ja Ruotsissa ja Norjassa sama "Leve livet". Sillä jaksaa mennä eteenpäin.

Kirjoittaja on eläkkeellä oleva liikunnanohjaaja, karjalainen laulaja- ja runoilijajapoika 75 vuotta, Musakalahdesta Vpl. Pyhäjärveltä.

Suruviestit

Rakkaamme

Jenny Esteri
VÄLIMÄKI

o.s. Kiiveri

s. 19.9.1928 Pyhäjärvi Vpl.
k. 29.2.2020 Vantaa

Hei äiti,
olit rakas kun olit täällä,
olit lempeä ja nauroit.
Moi mummi,
lämmän ja sylissä pehmeä.
Hei, lempeä, iloinen, rakas.
Sinä elät mielissämme.
On muistomme kaunis.
Kiitos!

Sinua kaivaten
**Jouko, Eija, Ilkka ja Tuula perheineen
sukulaiset ja ystävät**

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Voit huomioida lehdessämme läheisiäsi julkaisemalla onnittelevan kirjoituksen, muistokirjoituksen ja/ tai valmistumisuutisen. Palvelu on maksuton. Pyydäthän ennalta luvan julkaisulle.

Kuolinilmoitukset laaditaan toiveitten mukaan tai julkaistaan muualla laadittu uudestaan. Hinta 0,70 € / ppm + alv 24 %

Kirkon Sanoma

Kärsivä ihminen – rakastava Jumala

□ Vesa Aurén
Sastamalan kirkkoherra

1990-luvulla teimme rauhanturvaaajien kanssa bussiretkiä Jerusalemiin. Kävelimme Öllymäen rinteiltä alas kärsimyspuutarhaan, Getsemaneen. Valokuvassimme ikivanhoja öljypuita ja poikkesimme Kuolemantuskan kirkon viilleään hämäämään.

Pääsiäisen edellä Jeesus oli täällä – kärsimyspuutarhassa – kuolemanpelossa, itkemässä ja rukouksessa yön pimeydessä ennen vangitsemista. Hän otti mukaan parhaat veljet; Pietarin, Jaakobin ja Johanneksen. Mutta he eivät jaksaneet valvoa, vaan nuokkuivat unessa. Yksin jääminen ja pahan valta oli kouriintuntuvaa. Kärsimyspuutarhan pimeyteen ei valo kajastanut.

YK:n palveluksessa maailma alkaa näyttää suurelta kärsimyspuutarhalta, josta suomalainen YK-sotilas kirjoitti: ”Täällä sanastoon kanssakäymisessä kuuluvat murha, raiskaus, murhapolttu, ryöstö, verikosto, kansanmurha, etninen puhdistus, kidutus,

pahoinpitely, talojen räjäytykset, asukkaiden uhkailu ja häätäminen kodeistaan. Ensin tuhoetaan kirkko, sitten sairaala ja koulu. Ihmisoikeusloukkauksista kertovat raportit ovat kuvottavaa luettavaa. Mikään ei ole niin viisas kuin ihminen keksimään keinoja pahoinpitelyssä, nöyryyttämisessä ja häpäisyssä sekä tappamisessa”. Maailma on kuin suuri kärsimyspuutarha. Kuka välittää näistä kärsivistä ja toivottomista ihmisistä?

Pääsiäisaamu toi uuden toivon ja mahdollisuuden. Kuoleman, pahuuden ja pimeyden valta murtui – ja murtuu yhä. Olen kohdannut särkynyttä, tuhoutua ja poljettua elämää, josta on noussut uutta, Jumalan ihmeenä elävää ja uutta. Olen nähnyt monen ihmisen hukkaavan elämänsä – ja löytävän armon ja Jumalan rakkautta – ja löytävän elämän uudelleen. Olen nähnyt Raamatun sanan toteutuvan: ”Voimme rakastaa – Jumalaa ja toisiamme – koska Hän on ensin rakastanut meitä, rakas-

KUVATAARJA KOPALAINEN

Tampereen piispa Matti Repo asetti rovasti Vesa Aurénin Sastamalan seurakunnan kirkkoherran virkaan kynttiläpäivänä 2.2.2020 Tyrvään kirkon messussa. Tuloujuhla vietettiin Vammalan seurakuntatalossa.

tanut niin paljon, että lähetti ainoan Poikansa pelastamaan meidät ja sovitamaan syntimme.”

Olen nähnyt nuorien ja vanhojen, köyhien ja rikkaiden, yksinäisten ja perheellisten – sydän tulviltaan Jumalan rakkautta – rakastavan ja auttavan kodittomia. Olen nähnyt heidän vierailevan sairaaloissa ja vankiloissa. Olen nähnyt heidän rakastavan varauksettomalla rakkautella ja auttavan apua tarvitsevia. Olen kohdannut

ihmisiä, jotka ovat Kristuksen ruumiin sellaisia jäseniä, että kun yksi jäsen kärsii, muut kärsivät rinnalla.

Tässä toivottomassa maailmassa, suuressa kärsimyspuutarhassa on yhä toivoa. Koska yksi on valveilla ja rakastaa meitä – Herramme ja Vapahtajamme! Koska Hän kokoaa, evästää ja lähettää meidät maailmaan tuomaan toivon toivottomuuteen.

Onnittelet

95 Maaliskuun 18. päivä täytti noitermoinen **Kerttu Niukkanen** (o.s. Pulakka) 95 vuotta kotonaan Nokian Ruolahdessa. Lähisuvun kanssa ehdittiin onneksi juhlaa ennen poikkeustilan

voimaantumia, joka esti varsinaisen syntymäpäivän vieton.

Kerttu oli kuitenkin kovasti mielissään kaikista soitoista, korteista sekä sosiaalisen median kautta tulleista onniteluista ja

haluaa näin lehden välityksellä vielä kaikkia kiittää! Kuvassa Kertun kanssa lapset vasemmalta: Jaakko, Taisto, Marja-Liisa ja Henry.

Pojan seikkailu sotatoimialueella

Etelä-Saimaa -lehdessä julkaistiin viime vuoden lopulla pyhäjärveläisjuurisen **Pekka Tihveräisen** 90-vuotismarkkipäivä haastattelu. Toimittaja **Riina Nokso-Koiviston** lehtiartikkelissa kerrotaan, kuinka 75 vuotta aikaisemmin kesällä 1944 huoletonna kesälomaa Pyhäjärvellä viettänyt Pekka joutuikin suurhyökkäyksen alettua paljon vartijaksi ja eroon perheestään.

Pekan isä **Juho Tihveräinen** työskenteli TVH:n palveluksessa Viipurissa, jossa perhe asui. Heillä oli kuitenkin kesäpaikka Pyhäjärvellä Pekan sedän **Matti Tihveräisen** naapurissa. Isoveli Martti oli armeijassa hävittäjälentäjänä ja isosisko töissä Viipurissa. Kesäloman vietossa Pyhäjärvellä olivat rouva Tihveräinen Pekan ja hänen toisen siskonsa kanssa.

Kun äiti ja sisko lähtivät päiväksi Viipuriin hoitamaan asioita ja varautumaan kaupungin jättämiseen, Pekka jäi hoitamaan perheen kesäpuusua Pyhäjärvelle. Viipuriin ei ollutkaan 9.6. menemistä, vaan sinne pyrkivät

käännyttiin Antreasta kohti Imatraa. Rouva Tihveräinen suuntasi Lemille, jonne hän tiesi miehensä työnantajan siirtyvän, jos Viipuri olisi jätettävä.

Perheelle tuli suuri huoli Pekasta, jota ei enää päästy hakemaan, koska koko Kannas oli nyt sotatoimialuetta. Karjala-lehdes- sä julkaistulla ilmoituksella isä haki yhteyttä tai tietoja Pekan tilanteesta.

Täyteen toimeen

Pekka Tihveräinen ei Pyhäjärvellä joutanut peukaloitaan pyörittämään, sillä Tihveräisten taloon perustettiin joukkosidontapaikka ja 14-vuotiaan pojan työpanosta tarvittiin muun muassa hanslankarina.

Pekan Matti-sedän perheessä valmisteltiin eväkköön lähtöä ja setä pyysi Pekkaa karjansa kuljettajaksi. Eläimet piti nimittäin viedä noin 70 kilometrin päähän Ojajärvelle, josta eteenpäin niille oli luvassa junakyyti. Sedän muu perhe lähti junalla muitten pyhäjärveläisten kanssa junalla kohti Keuruuta.

Kun suomalaiset joukot

perääntyivät Vuoksi-linjalle, lähti Pekka kuljettamaan sedän kuutta lehmää kohti Ojajärveä. Tiellä oli jo hyvin autiota, mutta jonkun matkan päässä Pekka tavoitti muita pyhäjärveläisiä, jotka olivat odottamassa Pekkaa ja Tihveräisten lemmiä. Joukolla oli kaikkiaan 60 lehmää ja 12 hevosta kuljettavanaan – aluksi hyvin lähellä etulinjaa.

Vihollinen yritti tulla Vuoksen yli: ”Pommikoneet pyörivät koko ajan siinä päällä ja ampuu ruutuuttivat. Tykit paukkuivat. Miehiä juoksenteli pitkin metsää ja kaaos oli aivan kauhea.”

Lukijalta

Suvannon Seudun kansanedustaja

Kauko Hinkkanen kiittää täydennyksestä edellisessä numerossa julkaistuun Suvannon seudun kansanedustaja koskevaan artikkeliin. Pyhäjärveläinen **Vieno Eklund** o.s. Varis (1920–2012) toimi kansanedustajana kaudella 26.3.1983 – 20.3.1987. Hän edusti Suomen Maaseudun Puoluetta (Smp) ja tuli valituksi tehtävään Hämeen läänin pohjoisesta vaalipiiristä.

Keväisiä herkkuja

Liisa Mäkelä

Kevät ja pääsiäisen aika on miulle erityistä, sillä olen huhtikuun lapsi. Olemme luterilaisia, joten paastonaika ei merkinnyt ruokakieltoja, mutta tietenkin juhlapyhinä ruoka oli hieman parempaa kuin tavallisina viikonloppuina. Uunipaistin joukkoon saattoi löytyä pieni palanen lammasta nautan ja porsaan lisäksi. Meillä ei milloinkaan paistin joukkoon pantu munuaista eikä juureksia, vain sipulia ja muutama maustepippurin marja. Piiraita paistettiin joka lauantai. Juhlapyhien ryynipiiraat olivat riisistä.

Munat koristeltiin vesiväreillä

Kananmunia keitettiin iso kattilallinen ja sisareni kanssa maalasimme ne vesiväreillä koreiksi. Sipulinkuorilla myös värjättiin munia: kuorista keitettiin väriliemi, jossa munat kypsennettiin. Joskus äiti keitti useita erivärisiä liemiä, heleän vaaleankeltaisesta syvään tiilenpunaiseen.

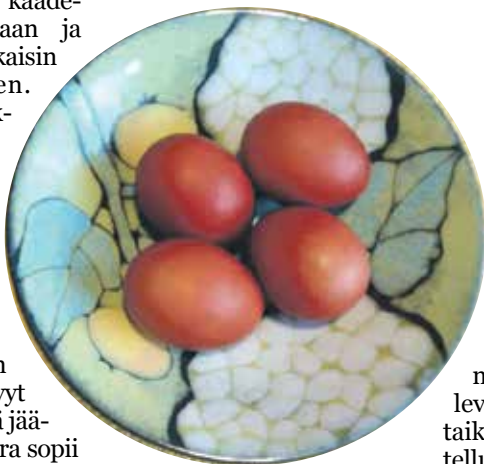
Munien litsaaminen sujuu näin: kummallakin leikkijällä on kovaksikeitetty kananmuna kädessään, ja munat napautetaan terävät päät yhteen ja se, jonka

muna säilyy ehjänä saa särkeytyneen munan itselleen. Isäni lapsuusmuisto: isot pojat veistivät puusta kananmunan ja maalasivat sen lyijyvalkoisella ja sitten huijasivat nuoremmiltaan munat. Kun oli syönyt kolmekymmentä kovaksikeitettyä kananmunaa, oli "vähän" täysinäinen olo!

Piimäjuustoa muotissa

Piimä- eli munajuusto oli yksi meijeristi-äitini bravuureista: 4 l täysmaitoa, 1 l piimää, 4 kananmunaa 2 tl suolaa. Piimä saa seistä huoneenlämmössä ainakin yhden yön yli hapatakseen kylliksi. Maito kuumennetaan lähes kiehuvaan. Munat vatkaetaan rikki ja piimä ja suola sekoitetaan niiden joukkoon ja seos kaadetaan maidon sekaan ja kuumennetaan takaisin kiehumapisteeseen. Seos jätetään juoksettumaan noin tunniksi.

Juustomassa kerätään reikäkauhalla juustoliinalla vuorattuun juustokehään tai sen puutteessa siivilään. Juuston päälle laitetaan kevyt paino ja se saa seistä jääkaapissa yön yli. Hera sopii

2 tölkkiä maitorahkaa
2 dl kermaa
1½ dl sokeria
2 tl vaniljasokeria
2 kananmunaa
(ja 1-2 dl rusinoita)

Paistetaan kymmenkunta minuuttia. Piiraan voi leipoa myös pellin kokoisena levynä, joka koristellaan taikinasuikaleista sommitellulla ristikkolla.

hiivaleivän nesteeksi.

Jamakkapiirakat rahkasta

Pääsiäisenä meillä ei syöty pashaa vaan leivottiin jamakka- eli rahkapiiraita:

Hyvä pullataikina, ohje vaikka vehnäjauhohopussin kyljestä, taikinasta pyöriteltiin pikkupullia, jotka kohotettiin ja juomalasin avulla painettiin syvennys, reunat voideltiin kananmunalla ja syvennys täytettiin rahkaseoksella:

Tuoreeks terveeks!

Virpominen kuului lapsuuteni palmusunnuntaihin, mutta virpomassa käytiin vain sukulaisia. Nykyisenkaltaiset noita-akkojen virpojajoukot olivat varsinkin äiti-vainoalle kauhistus ja hän sanoikin: "Meillä ei noidat virvo! Kun käynte pesemässä kasvonne ja vaihtamassa vaatteenne, saatte virpoa."

kun hän sai huomata pärjäävänsä tiukoissakin tilanteissa.

–Sen jälkeen kun olimme päässeet pois etulinjasta, minulla oli jatkuvasti tunne, että ei tässä mitään hätää ole. Matkalla syntyi myös elinikäinen ystävyys pari vuotta vanhemman pyhäjärveläispojan kanssa.

–Vaikka matkaa kertyi 400-450 kilometriä, kaikki eläimet pääsivät kunnossa perille, summasi evakkomatkan nyt 90-vuotias, jo 30 vuotta eläkkeellä ollut rakennusmestari ja rakennusyritystä Pekka Tihveräinen Lappeenrannasta.

Lähde: Etelä-Saimaa 30.11.2019, Riina Nokso-Koivisto: 14-vuotias Pekka jäi yksin sotatoimialueelle

>>>

–Tottahan siinä nuorta poikaa pelotti.

Eläinten kuljettajat saivat sotilailta käskyn kulkea metsätietä pysähdyksittä vähintään 10 kilometriä. 20 kilometriä kuljettuaan lehmät pysähtyivät sorkkien kulumisen vuoksi. Päivävauhti hidastettiin 10 kilometriin ja valittiin sorkille lempeämpiä reittejä kuin sorateitä, jotka olivat varattu armeijan käyttöön.

Ojajärvellä kuljettajat saivat huomata paikan jo hiljentyneen, eikä juna-kuljetuksesta ollut toivoa. Niinpä jatkettiin jalan ja juhannuksena saavuttiin Kirvuun.

–Siinä levättiin juhannus, kertoi Pekka Tihveräinen haastattelussa. Tien poskessa olleeseen suureen, komeaan ja jo

tyhjennettyyn taloon asetettiin ja karjanajossa olleet emännät paistoivat mukana olleista jauhoista tuoretta leipää. Joukossa oli kulkenut myös separaattori, jolla avulla emännät tekivät maidosta kermaa ja siitä voita.

Lehmät puolestaan lääkittiin punataudin varalle, sillä Ojajärven asema-aukiolle olivat edelliset kuljettajat jättäneet punatauti-potuvia lemmiä. "Lääke valmistettiin pajun kuorista ja kaadettiin lehmän sieraimesta sisään niin, ettei lehmä pystynyt sitä pörskättämään pois."

Juhannuksen jälkeen matkaa jatkettiin tasaista tahtia Ilmeelle, Parikkalaan, Punkaharjulle ja Savonlinnaan. Junakyytiä oli luvassa Joroisilta, mutta

sitä jouduttiin odottamaan viikkokaupalla.

Kun vihdoin Keuruulle päästiin, siellä vastaanotetussa ollut nimismies ja sotapoliisit ilmoittivat, ettei paikkakunnalle oteta enää evakoita. Pekan onneksi asemalla oli veljenpoikaansa ja lemmiään vastassa myös kiitollinen Matti-setä. Häneltä Pekka sai tiedon vanhempien sijaintipaikasta ja saattoi kirjoittaa heille ja kertoa olevansa tallessa. Äiti olikin jo ehtinyt surra poikansa menetystä. Kirje kotiväeltä antoi Pekalle ohjeet tulla Lemille Huttulan koululle.

–Voi sitä riemun määrää, kuvaili Pekka Tihveräinen jälleennäkemistä.

Evakkomatka antoi nuorelle miehelle luottamusta koko elämän varrelle,

Puheenjohtajan palsta

Päreet paloi pankissa

Esko Pulakka

Vpl. Pyhäjärvi-säätiön hallintoneuvoston puheenjohtaja

Elämän varrella pankkikuviot muuttuvat ja elävät varmaan meidän kaikkien kohdalla. Tarkempaa selvitystä pankkisuhteistani en ala tekemään, se ei kiinnostaisi ketään. Mutta varsin kauan minulla oli vakiintunut tili paikallisessa Ankallispankissa (nimi muutettu). Pitkä asiakkuus tässä pankissa johtui siitä, että viljelin maata ja viranomaisille oli hyvä olla sellainen tilinumero, joka ei yhtenä muutu.

Aikanaan viljely loppui, ja joskus reilu kolme vuotta sitten ennen vuodenvaihdetta huomioin tilille jääneen muutaman satasen. Tuli seuraavan vuoden kevät, ja muistelin joskus maaliskuun lopussa, että voisin maksaa pikku matkalaskun kyseiseltä tililtä. En ollut tarkastellut tilin tapahtumia alkuvuoden aikana, koska rahaa sinne ei mistään mennyt eikä ollut välttämätöntä tarvetta maksaa siltä tililtä mitään. Tilanne siis muuttui, liikennettä oli aikaisemmin ollut enemmän.

No niin, maksoin laskun ja tarkastelin alkuvuoden tilin tapahtumia. Olin pudota pallilta! Tililtä oli tehty 13 ottoa, joista yksi oli minun tekemäni ja loput pankin pikkuisia, eurosta neljään, nipistysiksi!

Tulostin tilin tapahtumat ja ajoin seuraavana mahdollisena päivänä pankin konttoriin. Jonotin aikani, ja lopulta nuori, hieman pyylevä mies myönsi palveluvuoron. Oli hyvä, että oli mies, oli helpompi julmistella. Lättäsin tilin tapahtumat hänen eteensä ja painokkaasti kysyin riittävän selvästi, oliko hänen mielestään tapahtumissa mitään erikoista. Nuorukainen tarkasteli paperia ja totesi, ettei hänen mielestään ollut, pankki oli veloittanut kaikki ihan oikein! Nyt ärtyisiä suuttumukseni saavutti lakipisteensä! Ilmoitin edelleen varsin selvästi, etten halua olla tällaisen ryöstöpankin asiakkaana enää hetkeäkään, ja loput rahat pitää saada pois ihan heti, tällä minuutilla. Virkailija teki työtä käskettyä hieman punaisiin poskin ja lähdin pois murahtan jotakin tylsty. Silloin sentään sain ihan oikeaa rahaa mukaani vielä. Kyseinen pankki on nyttemmin ilmoittanut, että rahaa ei pankista saa eikä sitä voi kaiketi sinne enää viedä. Outoja rahalaitoksia nykyään.

Tämän pikku kokemuksen tarkoitus pitää järehdessä on muistuttaa lukijoita, että kun tilanteet muuttuvat elämässä, pankkitilejä ei kannata jättää käyttämättöminä makaamaan. Pankkien kädet ovat koko ajan taskuissamme ja laukuissamme. Korkoa en tältä kukaan tililtä koskaan saanut, mutta kuluja kertyi koko ajan.

Joku minua parempi asiantuntija voi moittia, miksi maksoin jostakin käyttämättömistä kortista tai muusta sellaisesta. Mutta kysyn toisinpäin, miksi pankki ei voisi vaikka määräväläin informoida asiakkaita muutenkin, kuin kylmästi ilmoittaa, että palvelumaksuja on taas pakko hieman korottaa.

Kummallinen talvi on takana. Ikäänkuin neljä marraskuuta peräkkäin, ja nyt voimakkaita kevään merkkejä. Toivotan hyvää kevään odotusta kaikille!

Säätiön apurahojen haku 2020

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö ilmoittaa haettavaksi säätiön yhteydessä olevista rahastoista vuonna 2020 jaettavat apurahat.

Apuraha voidaan myöntää opiskelijalle, jonka sukujuret ovat Vpl. Pyhäjärvellä isän tai äidin puolelta. Hakemuksessa on mainittava esivanhemman tiedot (esim. nimi, syntymäaika, asuinkylä tai talo).

Apurahaa ei myönnetä peruskoululaisille, lukiolaisille tai apurahan aiemmin saaneille.

Lisätietoja saa: Tarja Kopalaiselta, puh. 050 309 0560 tai Kirsti Naskalilta, puh. 040 7192 692.

Hakemuslomake on tulostettavissa säätiön verkkosivuilta kohdasta apurahat (www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio).

Lomakkeen kaikki kohdat tulee täyttää. Lomakkeelle ei tarvitse yksilöidä, mistä rahastosta apurahaa haetaan.

Allekirjoitettu hakemuslomake liitteineen tulee lähettää **30.4.2020 mennessä** osoitteella:

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus, c/o Tarja Kopalainen, Sarvikuja 14, 38200 SASTAMALA

Talvisodan evakkoaikaa

Ensio ja Pentti Tuurissa.

□ Ensio Näriäinen Tampere

Kun talvisota syttyi, niin meillä Konnitsan Äijönneissä oli majoitettuna 8 lapualaista sotilasta. Kun kodissamme oli vain tupa ja kamari, oli äiti mennyt kahden pienimmän lapsen kanssa asumaan äitinsä luokse Niinikorpeen. Talo sijaitti metsässä noin puolen kilometrin päässä Musakanlahteen menevästä maantiestä.

Joulukuun 3. päivänä saimme käskyn lähteä lyhyen ajan sisällä kotoa. Käsky ei kuitenkaan mennyt Niinikorpeen. Sinne vei erikseen tiedon parin kilometrin päässä asunut *Asser Viitala*. Sieltä ei kuitenkaan ehditty enää mukaan yleiseen kuljetukseen, vaan isä lainasi Viitalalta hevosen ja reen, joilla vei äidin ja kolme lasta myöhään illalla 16 kilometrin päässä olevalle Pyhäjärven asemalle.

Tavaravaunuista koottu evakkojuna ei ollut

kuitenkaan vielä lähtenyt, joten ehdimme siihen. Isä ei päässyt lähtemään mukaan ja niinpä hän hyvästeli meidät niin kuin emme maan päällä enää tapaisi. Mukana meillä oli vain käsimatkatavarat, mm. kuusi lusikkaa.

Junassa ihmiset oli sijoitettu kahteen kerrokseen. Me olimme yläkerrassa. Ahdistahan siellä oli, mutta jollakin tavalla tulimme toimeen. Kulkeminen oli ilmeisen hidasta. Joillakin asemilla lotat tarjosivat lämmintä kauravelliä. Pommitusuhka oli tietenkin jatkuvasti olemassa, mutta me saimme kuitenkin välttyä pommituksilta.

Juna saapui Tuuriin

Joulukuun 6. päivänä junamme oli saapunut Tuuriin, joka sijaitsee nykyisellä Alavudella. Olimme saapuneet määränpäähen. Vaunumme oli ajettu sivuraiteelle. Ovet avautuivat ja tuurilaisia oli meitä vastassa. Meidän perheemme otti

vastaan *Martta Luoma* ja vei meidät Hautalan kaupataloon muutaman sadan metrin päähän asemalta. Kauppias *Martti Hautala* oli poikamies ja oli rintamalla jossakin Ilomantsin suunnalla. *Martta* toimi talossa sisäkkönä ja kauppa hoiti *Laura Lapinkari*.

Olimme Hautalaan päästessämme ilmeisen nälkäisiä, koska ensimmäisen kerran elämässäni saama *Martan* tarjoama näkkileipä oli erinomaisen hyvää. Saimme asuttavaksemme talon yläkerrassa sijainneen hellahuoneen. Sen takana oli kuitenkin kamari, johon sijoitettiin kaksi käkisalmelaista pientä perhettä, jotka kulkivat huoneemme lävitse. Jonkin ajan kuluttua saapumisestamme sairastin ankaran angiinan ja olin vuoteessa monta vuorokautta. Lääkkeeksi sain jostakin Strep-tolysin tabletteja.

Monta erikoista hetkeä saimme elää Tuurissa. Minun nuorin sisareni syntyi 27.12.1939. Jo kuuden

päivän ikäisenä vauva piti viedä pommisuojaan. Läheisessä metsässä oli jyrkkä kallio, jonka vierustaa käytettiin pommisuoja. Eihän se varsinaista suojaa antanut, mutta ei oltu kuitenkaan ihan aseman vieressä.

Ilmahälytys annettiin asemalta. Aseman oven ulkopuolella roikkui noin metrin mittainen ratakiskon kappale, johon iskettiin voimakkaasti isolla vasaralla. Kiskosta lähti hyvin voimakas ääni. Kerran kirkkaalla pakkasilamalla näimme, kun Vaasaan päin lensi korkealla monta kiiltävää venäläistä lentokonetta. Toisen lentohälytyksen aikana asemalla ollut juna ajettiin pois asemalla Alavudelle päin ja veturi päästi höyrypilven junan suojaksi.

Vauvalle pidettiin ristiäiset. Kastepappina oli oman seurakuntamme Alavudella asunut kirkkoherra *Kaarlo Viika*. Vauvan nimeksi annettiin *Irja Irene*.

Myöhemmin kävi kuitenkin ilmi, että *Viika* oli merkinnyt kirkonkirjaan nimeksi *Mirja Irene*. Tämän selvittyä *Irja* harmistui virheestä niin paljon, että poistatti virallisesti nimen *Mirja*.

Mieleen on jäänyt myös hellahuoneemme käyttö valokuvaukseen. Käkisalmelaisperheen lapsesta *Martan* tarjoama näkkileipä oli erinomaisen hyvää. Saimme asuttavaksemme talon yläkerrassa sijainneen hellahuoneen. Sen takana oli kuitenkin kamari, johon sijoitettiin kaksi käkisalmelaista pientä perhettä, jotka kulkivat huoneemme lävitse. Jonkin ajan kuluttua saapumisestamme sairastin ankaran angiinan ja olin vuoteessa monta vuorokautta. Lääkkeeksi sain jostakin Strep-tolysin tabletteja.

Kauppa-apulaiseksi

Minulla oli todella tuuria, kun pian saapumisemme jälkeen, 12-vuotiaana pääsin *Lauran* apulaiseksi kauppaan. Seurasin jonkin aikaa miten *Laura* palvelee asiakkaita ja siitä minäkin jatkoin samalla tavalla. Aluksi karjalaispojalla oli kielivaikeuksia pohjanmaalaisien kanssa, mutta hyvin pian opin Pohjanmaan murteen, enkä sen jälkeen ole enää Karjalan murteeseen palannutkaan.

Kaupassa tutustuin pian *Hautalan* asiakkaisiin ja erilaisiin kaupan töihin. Outoa oli sokeritopan pilkkominen ja irrallisen nuuskan myynti. Kaupan eräessä varastossa oli monta suurta pahvilaatikollista narurenkaiisiin pujotettuja rinkeleitä. Moniin laatikoihin rotat olivat kaivaneet reiän ja päässeet syömään rinkeleitä.

Ensimmäiseltä keväältä

jäi erikoisesti mieleen se, kun *Martti Hautala* pääsi sodan päätyttyä maaliskuussa lomalle ja toi minulle Ilomantsista lahjaksi komean taskukellon. Se oli minun ensimmäinen kelloni. *Laura* oli kirjoittanut hänelle tietoja nuoresta apulaisestaan.

Meillä ei tietenkään ollut kotona puhelinta, enkä muutenkaan ollut tutustunut puhelimeen. Nyt näin miten *Laura* sitä käytti. Puhelin oli kaupan konttorissa. Kerran puhelin soi, eikä siihen ollut vastaajia lähellä. Minun piti siis vastata puhelimeen. Kun en ollut käyttänyt puhelinta aikaisemmin, värisin kovasti jännityksestä, kun nostin luurin korvalleeni ja vastasin "Hautala Tuuri". Siihen piti vastata näin, koska *Martti Hautalan* nuoremmalla veljellä *Untolla* oli kauppa *Töysänperällä*.

Hautalan kaupalla oli monta suurta varastoa. Kolmeen varastoon oli koottu suuri määrä viipurilaisten rautatieläisten tavaroita, joita he olivat lähettäneet turvaan. Monetkaan heistä eivät päässeet itse etsimään ja hakemaan tavaroitaan. He olivat lähettäneet asemalle pyynnön, että joku kävisi etsimässä heidän tavaroitaan ja lähettäisi ne heille. Minä kävin jo alusta alkaen paljon asemalla hakemassa postia ja pieniä kauppatavaroita, kuten hiivaa. Tässä yhteydessä tutustuin aseman henkilöstöön ja he alkoivat antaa minulle tavaroiden haku- ja palautuspyynnöt. Minä etsin tavaroita ja vein niitä asemalle omistajilleen lähetettäväksi. Monet olivat lähettäneet palkkioksi pienen summan rahaa.

Välillä Isoonkyröön

Tuuri ei ollut kuitenkaan perheen pitempiaikainen sijoituspaikka, vaan jo keväällä jouduimme siirtymään Isoonkyröön. Minäkin lähdin mukaan. Ensiksi sijoituimme *Palhojaisten* kansakoululle alakoulurakennuksen päässä olevaan huoneeseen. Isäkin pääsi jo pois armeijasta ja oli kanssamme.

Koululta jäi mieleen järkyttävä tarina. Koulun opettaja *Toivo Keisala* toimi rintamalla lähettinä. Hänet oli lähetetty viemään etulinjaan tieto, että on tehty rauha ja tuli lakkaa pian. Etulinjaan mennessään hän kuitenkin sai luodin ja kaatui muutamaa hetkeä ennen tulen lakkaamista. Rouva *Keisalalta* saimme lahjaksi puisen pystykirnum ja voipytyä.

Äidin äiti asui toisen miehensä *Martin* kanssa läheisessä *Sippolan* talossa. Kävinhän minäkin *Sippolassa*. Sieltä jäi mieleen iso takka, telineessä

roikkui iso rautapata, jossa joka aamu keitettiin ruispuuroa. Takassa poltettiin metsästä tuotuja koivun oksia.

Veljeni *Arvon* kalamatka läheiselle *Kyröjoelle* on myös pieni tarina. Hän meni joen rannalle onkimaan mato-ongella. Onkeen tarttui niin outo otus, että *Arvo* pelkäsi sitä. Hän toi ongen otuksineen koulun pihaan, jossa isä tuli avuksi. Onkeen oli tarttunut rapu, jota *Arvo* ei ollut aikaisemmin nähnyt. Eihän meillä *Kiimajärven* juuri rapuja nähty.

Ei *Palhojaisten* koululakaan monta kuukautta oltu, kun meidät siirrettiin *Isonkyrön Ritalan* larvaan eli kylän laidalle kauas *Kyrönjoesta* vanhaan ja tyhjän *Kujalan* taloon. Täällä oli käytettävänä iso pirtti ja kamari. Pirtissä oli iso takka, jossa valmistettiin mm. ruokaa. Kaivoa ei ollut, vettä haettiin naapurin maalta isosta ojasta. Talossa oli vettä ja niin voimme hankkia sinne pari lehmää.

Talossa oli sähkö. Kerran meiltä sammuiivat valot. Kun meillä *Karjalassa* ei ollut sähköä, niin kaikki sähkötekniset laitteet olivat tuntemattomia. Minua kiinnosti jo silloin tekniikka niin paljon, että olin utelias hakemaan mahdollista vikaa. Kamarin seinässä oli katon rajassa pieni laatikko ja siinä kannen alla jokin valkoinen pötkö. Tutkin sitä ja sen toisessa päässä oli pieni reikä ja ikään kuin siitä reistä olisi puuttunut jotakin. Tein tinapaperista pienen neulan ja pistin sen reikään niin pitkälle kuin se meni. Laitoin pötkön paikoilleen ja kannen päälle ja kas kummaa meille tuli valo. Myöhemmin minulle selvisi, että korjasin tinapaperilla sulakkeen joka oli palanut. Tämä oli minun ensimmäinen sähkötyöni. Myöhemminhän hakeuduin sähköalalle ja töihin sähkölaitokselle.

Kujalasta oli pitkä matka kouluun. *Veljeni Arvo* lähti eräänä aamuna kouluun ja tuli iltapäivällä takaisin. Myöhemmin selvisi, että hän ei ollutkaan jaksanut mennä kouluun, vaan jäi matkalla olevan heinälaatoon viettämään päivää ja palasi iltapäivällä kotiin.

Isäni oli kirvesmies. Hän rakensi *Vähänkyrön* puolelle eläkkeelle jääneelle opettaja *Hanna Karhulle* omakotitalon. Minä olin joskus isän apuna. Eräänä päivänä levittelin opettajan tallettamia vanhoja sanomalehtiä alapohjan eristeeksi. Avattuani erään lehden sen sisältä löytyi iso tukku paperirahaa, jota ei tietenkään laitettu eristeeksi, vaan *Hanna* sai maksaa sillä isälleni palkkaa.

Hautalan kauppa Tuurissa vuonan 1941.

Erkki Linna valjasti hevosen hakemaan evakkoja

Evakoita isäntävään Sanni ja Erkki Linnan perheen kanssa talvella 1940. Oikealla metsäpirttiläisen Matti Metsoilan emäntä kaksospoikien kanssa, poikien mummo, takanaan Roman Metsoilan tytär Salme ja mummo. Keskellä isäntäväki Erkki ja Salme Linna sylissä Aimo ja sisko, takan Aaro, Aune, Kerttu, Erkki ja Leo sekä Fanni-serkku. Vasemmalla Mauno Vellingin perhe, takan tyttäret ja edessä kolmas vasemmalta Juho Hiiri.

Viiskuntalehti haastatteli kesällä 1991 alavutelaista Erkki Linnaa kesäjuhlien alla.

Hän muisteli tuolloin evakkojen tuloa ja oloa lapsuuskodissaan. Marketta Kujala (s. Linna) lähetti setänsä haastattelun ja kuvat julkaistavaksi lehdesämme. Linnan taloon sijoitettiin myös Pyhäjärven vanhainkoti.

Erkki Linna muistaa vielä sen, kun tieto pyhäjärveläisevakkojen tulosta kiiri, miten hän valjasti hevosen reen eteen ja niin isä lähti hakemaan Sääskiniemen pysäkillä evakkoja.

Talvisodan sytyessä Erkki Linna oli 17-vuotias nuorukainen, joka eli tiiviisti mukana sodan melskeissä. Hänen konttolaan oli vastuu talon töistä, sillä vanhempi veli Matti oli lähtenyt suorittamaan asepalvelusta ja isä puolestaan melkein asusti kirkolla, kun hän kuului valtuustoon ja kymmeneen lautakuntaan.

Kun sota sytty alettiin Karjalan evakuointi laajamittaisesti. Pakolaisten tuloon valmistauduttiin joka pitäjässä ja kylässä. Sulka-vankylässä kyläpäälliköksi määrättiin **Onni Riihimäki**, joka tarmolla hoiti siirtolaisten majoitusasioita ja muut huollot.

Kun kylässä ei ollut puhelimia, kävi Onni henkilökohtaisesti joka talossa kyselemässä majoituksesta ja tuomassa viestejä, Linna muistelee. Kun sitten tieto pyhäjärveläisten tulosta tuli kylään, Erkki laittoi hevosen kiireesti nelimittaisen halkoreen eteen.

–Laitoin lautoja sivulle ja pohjaan ja sitten vielä hyvästi heiniä rekeen, jotta olisi mukavampi istua ja niin isä lähti hakemaan evakkoja.

Tuparati tyhjänä

Kuorasjärven koulu, jonne evakot pysäkillä tuotiin, oli täynnä väkeä ja niinpä Erkin isä sanoi heille mahtu-

van isommankin perheen, kun oli tyhjä tuparati käytettävissä. Ja niin Linnan taloon majoittui kaikkiaan 15 henkilöä. Linnaan tulleet evakot olivat Enkkuan kylästä, yhtä mummoa lukuunottamatta, joka oli Metsäpirtistä.

–Kyllä siinä oli puheensorinaa, kun kaikki yhtä aikaa puhuivat. Kun tustumiskahvit oli juotu, kerrottiin lisää Karjalan kuulumisia; niin lähdestä kuin matkan vaiheista. Välillä itkettiin ja välillä kiitettiin, kun oli saatu vihdoin monien vaiheiden jälkeen katto päälle.

Erkki Linna muistelee miten tarinoita kerrottiin vielä tuloillan jälkeen monina iltoina, kun jokainen kertoi oman tarinansa. Hän muistaa Metsäpirtistä kotoisin olleen mummon kertoneen äkkilähdestään, kun kuulia alkoi tulla joka puolelta ja tuo mummo tajusi olevansa linjojen välissä. Ei hänellä ollut aikaa ottaa mitään mukaansa, vaan ojia kontaten ja ryömien hänen oli hivutauduttava pala palalta omia linjoja kohti ainoana ajatuksenaan, että näkisi vielä tyttärensä ja pienet kaksospojat.

Karjalaiset kotiutuivat

Sodan vain jatkuessa rintamatapahtumia seurattiin tiiviisti ja iltautisilla oli aina paljon väkeä, karjalaisen lisäksi. Vähitellen rintamalta alkoi kuulua

pelättyjä uutisia, tietoja kaatuneista, joiden joukossa oli jo Erkillekin tuttuja kuten **Eino Ritola** ja **Eino Huhtala**.

Vähitellen karjalaiset kotiutuivat uusiin oloihin, johon kuului Linnan pihassa erillinen rakennus. Talon puolella he vain kävivät syömässä.

–Oli siinä kuin pitopöytä olisi ollut aina katettuna, kun 26 istuutui kolmimittaiseen pöytään, Linna sanoo ja kertoo karjalaisnaisten auttaneen ruuan laitossa ja korjaamisessa. He myös autoivat navetta- ja muissa töissä.

–Meidän siirtolaiset olivat rehtiä, ahkeraa ja yriteliästä väkeä ja hyvinhän he ovat maailmalla myöhemmin tulleet toimeen. Esimerkkinä heistä Erkki Linna mainitsee **Metsoilan Martan**, joka myi jäätelöä niin paljon, että osti sillä rahalla Helsingistä osakeosunnon. Pääpaikasta olivat oikein tulleet katsomaan ja ihmettelemään, että miten sitä niin pienestä kojasta voi myydä niin paljon jäätelöä. Myöhemmin hän laajensi toimintaansa ja piti sekä matkahuoltoja ja baaria isännän pitäessä samassa paikassa huoltoasemaa ja olivatpa he rakentamassa Joroisiin hotelli Joron Jälkeä.

Harmeja ja apua

Mutta riitti karjalaisilla harmia kotinsa menettämisen lisäksi vielä ta-

varoittensa ja lehmiensä etsinnöissä. Osa tavaroista löytyi aina Kokkolasta saakka.

–Osa Metsoilan lehmiä löytyi vasta sotien päätyttyä Joroisista. Mutta eivät he silti pahemmin tuskailleet. **Metsoilan Roman** tapasikin sanoa, että köyhtyä saa, muttei lahtua.

Silloin kun hätä on suurin, on apukin lähellä. Karjalaiset saivat vaatelahjoituksia aina Ruotsia myöten ja ne olivat hyvään tarpeeseen.

–Suuren osan karjalaisen ajankulusta vei sukulaisten ja tuttaviensa etsinnät ja heidän luonaan käynnit, Erkki Linna sanoo ja kertoo myös miten kaiken varalta pojista oli perustettu pienoisjärjestyksessä lastenkoulu ja ne olivat hyvään tarpeeseen.

–Meidänkin kylällä harjoiteltiin ahkerasti ja jokainen tiesi tehtävänsä viestin viemisestä ja jokainen tiesi, mihin oli tarvittaessa kokoonnuttava.

Sota jatkui ja muuttui yhä enemmän uhreja vaativammaksi. Erkki menetti Matti-veljensä rintamalle ja hänen ruumiinsa oli jätettävä vihollisen puolelle, kun suuren ylivoiman edessä suomalaisten oli peräännyttävä.

–Karjalaiset elättivät toivoa päästä takaisin Karjalaan, mutta kun rauha tehtiin ja he kuulivat rauhanehdot, oli heidän pettymyksensä suuri.

Viiskuntalehti 19.7.1991

Isän ollessa töissä Karhulla minä pääsin harjoittelijaksi Vähänkyrön puolella sijaitsevaan Lehtisen kauppaan. Olin siellä töissä vain muutaman viikon, kun sain kutsun tulla takaisin Tuuriin Hautalan kauppaan, jonne myös menin.

Jälleen Tuurissa

Tulin jo tuttuun paikkaan ja tuttuihin töihin Hautalan kauppaan. Minä asuin kaupan konttorissa, joka talvella pakkasella saattoi olla melko kylmä. Vaikka sitä päivittäin lämmitettiin, niin eräänä aamuna oli vain neljä astetta lämpöä. Kauppias oli päässyt pois armeijasta. Hän meni kesällä 1940 naimisiin opettaja **Saara Reuhkalan** kanssa.

Minä olin tietysti myyjänä kaupassa, mutta työt kuitenkin laajenivat. Kävin hakemassa maitoa noin kilometrin päässä olevasta poliisi Jokiahon talosta. Hautalan kauppaan ostettiin maalaistuotteita. Ostolan voi oli hyvin kysyttyä.

Kustaa Keskisellä oli hevonen. Hän asui lähellä asemaa ja toi hevosella

isompia kauppatavaroita asemalta. Kustaa oli myös Hautalan asiakas ja käytti nuuskaa. Nuuska tuli kauppaan isoissa pytyissä. Uuden pytyyn avaamisessa siitä tuli pyörötyttö. Kustaa säilöi nuuskaa puolen litran lasipulloihin. Kävin usein Kustaan kotona. Kerran hän näytti sarkkynyttä nuuskapulloa. Nuuska oli niin voimakasta, että se oli syövyttänyt aika pahasti pullon sisäpinnan. Kaupassa ei aina ollut nuuskaa. Jouduin silloin sanomaan Kustalle, että ei ole. Silloin Kustaa sanoi, että älä paa poika niin. Kun Kustaa halusi juoda kaupassa kaljaa, niin kylmällä säällä pullo piti lämmittää keittiön lämminvesisäiliössä.

Töysän Osuusmeijeriltä hain 25 kiloa painavia voipaketteja. Niistä sitten lastalla irrotettiin myytävä voikimpale. Hautalaan tuli iso laatikollinen hiivaa. Se jaettiin pienempiin eriin, joita lähetettiin Hautalalle Töysänperälle, Hiipakalle Kirkonkylään ja Loukas-mäelle Holkonkylälle.

Kova sokeri tuli kauppaan noin viiden kilon

toppina ja oli nimeltään toppasokeria. Kaikki asiakkaat olisivat halunneet topan kovempaa yläpäättä, eikä pehmeämpää pohjaa olisi halunnut kukaan. Sokeria niin kuin monia muitakin tuotteita myytiin ostokuponkeja vastaan. Monia pieniä tavaroita, kuten makeisia myytiin papereista kietaisuissa tuuteissa. Sen ajan vaaka oli rakenteeltaan sellainen, että siinä käytettiin erikoisia punnuksia.

Apupoikana asemalla

Hain asemalta keliin sopivalla kulkuvälineellä pienhköjä tavaroita ja postia lähes päivittäin. Samalla tutustuin aseman henkilökuntaan aikaisempaa lähemmin. Erikoisen paljon olin tekemisissä asemamiesten Viitasen, Korpelan ja Haapasen kanssa.

Olin vapaa-aikoina paljon asemalla ja tein töitä asemamiesten avuksi. Postijunaan vaihdoin postitipusseja ja tavarajunaan vein vaunuun ja toin vaunusta tavaroita. Kun luotamus minuun kasvoi, niin kävin syyttämässä

vaihdelytyihin valoja ja heidän valvonnassaan kääntämässä myös vaihteita. Öisin Tuurin asemaa hoiti vain asemamies. Olin kerran Viitasen kanssa koko hänen yövuoronsa. Soitin mm. junien lähdöt Tuurista viereisille asemille.

Asemamies Haapanen lainasi kerran minulta pienen summan rahaa ja halusi välttämättä kirjoittaa siitä minulle velkakirjan siltä varalta, että hän ei olisi sitä itse enää maksamassa. Lie neekö tämä ollut enne sille, että hän myöhemmin hirtettyi. Sain tästä harjoittelusta niin hyvän tuntuman rautateihin, että 17 vuotta täytettyäni hakauduin ja pääsin töihin rautateille Kintauden asemalle.

Tuuri piti jättää

Olin myös Hautalassa silloin, kun esikoispoika syntyi. Hän on kuuluisa luontokuvaaja **Hannu Hautala**, joka on julkaisut monta luontokirjaa. Martti Hautalan isä **Nestori Hautala** asui Töysänperällä. Hän matkusteli aika paljon ja yöpyi usein

poikansa luona Tuurissa. Muistan hänet erikoisesti siitä, että hän käytti liivejä joissa oli paljon taskuja. Niissä taskuissa hänellä oli runsaasti kelloja, joita hän kaupitteli. Eräs taskukello oli siitä erikoinen, että nappia painamalla se ilmoitti yönneillään tunnit sekä minuutit neljännestantun tarkkuudella.

Hautalan naapurissa asui kelloseppä Mäkinen. Hänellä oli poika Kalervo, joka kävi oppikoulua Alavudella. Kalervo keräsi eräänä kesänä hyönteiskoelmaa. Olin melko paljon Kalervon kansa. Kauempaan asemalta oli Mursulan talo. Heillä oli poika Aimo. Kerran menimme Aimon kanssa varhain aamulla eräeseen latoon odottamaan teeriä ruokailemaan pellolle. Tulihan niitä iso joukko. Aimo ampui niistä yhden kotiin paistiksi. Hautalan naapurina oli Osuuskauppa. Kaupassa työskenteli minun kanssa samanikäinen **Pentti Koski-Tuuri**. Hänenkin kanssa minulla oli paljon yhteisiä tuokioita.

Eräänä kuivana kesäpäivänä oli hyvin kova tuuli.

Alavudelta tuli tavarajuna Tuuriin. Voimakas sivutuuli puhalsi veturista tullisia hiiliä radalle ja radan varteen, jotka sytyttivät metsän palamaan. Kylän väki riensi sammuttamaan metsäpaloa. Minäkin sain tuuheatvaisen nuoren männyn, jolla sammutin palavia kohteita. Saimme metsäpalon sammumaan. Palokuntaa ei ollut.

Kun minulta särki kulumahammasta oikein kovasti, niin menin kunnanlääkärin vastaanotolle. Hammaslääkärihän Töysässä ei ollut. Kunnanlääkäri kiskoi rajulla tavalla hampaan pois maanantaina. Keskiviikkona oli koko oikea puoli kasvoista pahasti turvoksissa.

Karjala oli vallattu takaisin vuoden 1941 syksyllä. Karjalan entiset asukkaat alkoivat palata koteihinsa. Meidän perhe asui silloin Laviassa. He päättivät lähteä vuoden 1942 maaliskuussa takaisin kotiin. Minä olisin halunnut jäädä Tuuriin, mutta he vaativat minutkin mukaansa. Näin päättyi oloni Pohjanmaalla.

70 vuotta sitten lyötiin Pyhäjärven seurakunnan kirjojen kannet kiinni

Rovasti **Kaarlo A. Viika** kirjoitti seurakuntalaisilleen Vol. Pyhäjärven seurakunnan lopettamisen hetkellä 70 vuotta sitten vuoden vaihteessa 30.12.1949 Karjala-lehden välityksellä näin..

Pyhäjärven seurakuntalaisille

Yhden ja toisen pyhäjärveläisen mieli käy haikeaksi, kun nimi pyyhitään pois entisen seurakunnan kirjoista ja siirretään vieraalta tuntuvan paikallisseurakunnan luetteloihin.

Oma kirkko tuhoitui sodassa. Kaukana Karjalassa talven kylmä lumi peittää kirkon nurmetuneet rauniot. Oma seurakunta on ajan tässä vaiheessa siirtymässä historian muistojen joukkoon. Mieleen valahtaa orpouden tunne, on kuin jotain rakasta ja pyhää olisi menetetty.

Mutta kuitenkin. Onhan Jumalan puhdasta sanaa täälläkin. Kun pyhitämme viikon ensimmäisen päivän ja haemme siunausta viikon muillekin päiville ja käymme Herran temppeliin, voi aluksi olla, ettei kirkossa täällä ole sitä harrasta kotoista tuntua, mikä oli omassa kirkossa, mutta sitten huomaa, että tuttuja ovat virret joita veisataan, tuttuja sanat ja sävelet. Sama järjestys kirkonmenoilla täällä, kuin ennen kotioloissakin.

Kirkonmenojen yhteydessä me seisaillen nousten luemme: Minä uskon pyhän yhteisen seurakunnan, pyhän yhteyden, syntein anteeksisaamisen.

Syntein anteeksisaamisen perustalla meillä on keskenämme yhteys. Kristus on viinipuu, me olemme oksat. Oksat yhtyvät viinipuun rungossa, niin mekin olemme yhtä Kristuksessa. Hänen kärsimisensä ja kuolemansa kautta lunastettuina olemme Jumalan perheväkeä, veljiä ja sisaria. Yksityiset seurakunnat ovat vain osasia suuresta seurakunnasta, joka käsittää koko kristikunnan maan päällä, ja on yksi, pyhä ja yhteinen. Pyhäjärven seurakunnan vanhassa sinetissä on viittaus Efesolaiskirjeen toisen luvun loppusäkeistöihin: Niin ette siis enää ole vieraita, ettekä muukalaisia, vaan te olette pyhien kansalaisia ja Jumalan perhettä apostolien ja profeettojen perustukselle rakennettuja, itse Kristuksen Jeesuksen ollessa kulmakivenä.

Mietenkähän olisi, jos entisestä omasta seurakunnastamme säilyttäisimme jotakin arvokasta ja pitäisimme sitä, kuin kallista aarretta rakkaana muistona? Kotioloissa käytiin ahkerasti kirkossa. Eikö sitä tapaa voisi säilyttää täälläkin?

Pyhä kirja sanoo: Älkäämme jättäkö omaa seurakuntakokoustamme, niinkuin muutamien tapa on, vaan kehoittakaamme toisiamme, sitä enemmän, kun näette tuon päivän lähestyvän.

Pyhäjärven kirkossa veisattiin voimakkaasti. Kirkkomatkalla täällä ei pidä unohtaa virsikirjaa kotiin. Laulakaamme täälläkin seurakunnan mukana hartaasti ja täydestä sydäimestä. Ovathan karjalaiset laulun kansaa.

Muistoissa säilyy, miten kevättalvella maaliskuussa pidettiin erilaisia kristillisiä kursseja. Milloin oli pyhäkoulukurssi, milloin raamattukurssi. Iltaisin oli kirkossa yleisötilaisuus. Kevättalven hämärtyvänä iltana näkyivät valot kirkon ikkunoista ja Pyhäjärven jäällä kansaa riensi kuuntelemaan Jumalan sanaa. Laatokanpuolen väki tuli metsän kautta. Monasti saimme kokea, miten Jumala runsaasti siunasi yhdessäolomme.

Eikö täälläkin siirtoväen sopisi liittyä yhteen ja perustaa kristillisiä nuorisoyhdistyksiä ja koettaa saada toisiakin nuoria mukaan kristilliseen toimintaan. Niin saataisiin arvokkaita ja henkisiä aarteita niitten mukana. Pyhäjärvellä oli useita pyhäkouluja ja niissä innokkaita opettajia. Lapsia kävi kouluissa runsaasti. Mikäli olosuhteet sallivat, niin pyhäkoulut käytiin täälläkin. Jollei muuta, niin pidettäköön koulua omille siirtoväen lapsille, kyllä niihin tilaisuuksiin tulevat paikkakuntalaisetkin. Pyhäkoulutyö on kallisarvoista tulevaisuuden työtä.

Kun pyhäjärveläiset tapaavat toisensa, on kuin sukulaiset toisensa kohtaisi. Edelleenkin olkaamme veljiä ja sisaria Kristuksessa. Kun vaikeuksissa oleva auttaa toista vaikeuksiin joutunutta, niin Jumala ja taivaan enkelit hymyilevät (Luuk. 21,3). Auttakaa ja tukekaa toisianne. Vanhakansa sanoi: Valtamaantiestä ja Jumalan sanasta ei pidä poiketa. Kun Jumalan puhdas pyhä sana saa olla ohjeenamme elämän eri vaiheissa, säilyy nimemme Elämän kirjassa. Se taivaallinen kirkonkirja on kaikista lueteloista tärkein, että nimemme siitä kerran löydettäisiin, kun se kirja avataan.

Kirjoituksen lähettivät tomiitukseen Lea Saarikoski ja Martti Toiviainen.

Muistellaan kirkkoa

□ Tea Itkonen

Kaunista Vpl Pyhäjärveä (osa II) -kirjassa kerrotaan kirkon poltosta 80 vuotta sitten viimeisten pyhäjärveläisten poistuessa 15.3.1940 pitäjästään talvisodan evakkoon.

Seurakuntaa 174 vuoden ajan palvellut kirkko oli tuikattu tuleen illan suussa. "On parempi sytyttää kuin jättää häväistäväksi", kerrotaan sotilaspastorin lausuneen. Hän sytytti tulen sakastissa, josta se levisi muualle kirkkoon ja seinän palaessa myös

viereiseen kellotapuliiin. Venäläisten oli määrä tulla seuraavana päivänä. Tämän on muistellut kirkossa mukana ollut divisioonan esikunnan autonkuljettaja **Toivo Leinonen**.

Arvellaan pyhäjärveläisten olleen tietoisia kirkon tulevasta kohtalosta, sillä alttaritaulu ja muuta irtainta oli jo kirkosta evakuoitu. Kirjan toimittanut **Toivo Hinkkanen** toteaa, että asiasta ei sen enempää koskaan puhuttu, vaikka hänen isänsä **Matti Hinkkanen** kertoi olleensa alttaritaulua irrottamassa.

Pienoismalleja

Kirkon kohtalo ei ole ainutlaatuinen, Raudun kirkon räjäyttivät omat sotilaat vetäytyessään talvisodan puolustuslinjalle, Metsäpirtin kirkon tuhosi vihollisen tykkituli jo talvisodan aikana ja Sakkolan kirkon polttivat neuvostosotilaat peräytyessään jatkosodan aikana.

Kaakkois-Kannaksen kirkoista on rakennettu pienoismalleja. Käkisalmlainen **Unto Komonen** rakensi tulitikuista pienoismalleja 30 vuoden ajan ja

niitä esiteltiin näyttelyissä mm. 2011 hangossa. Joukossa oli myös Pyhäjärven kirkko.

Rautalaisjuurinen **Toivo Valkonen** on yhdessä **Jaakko Toiturin** kanssa rakentanut rautulaisten rakennusten pienoismalleja. Joukossa on myös rautulaisten kirkot.

Sakkola-Museossa Lemppälässä on esillä Sakkolan kirkon pienoismalli.

3D-mallinnusta

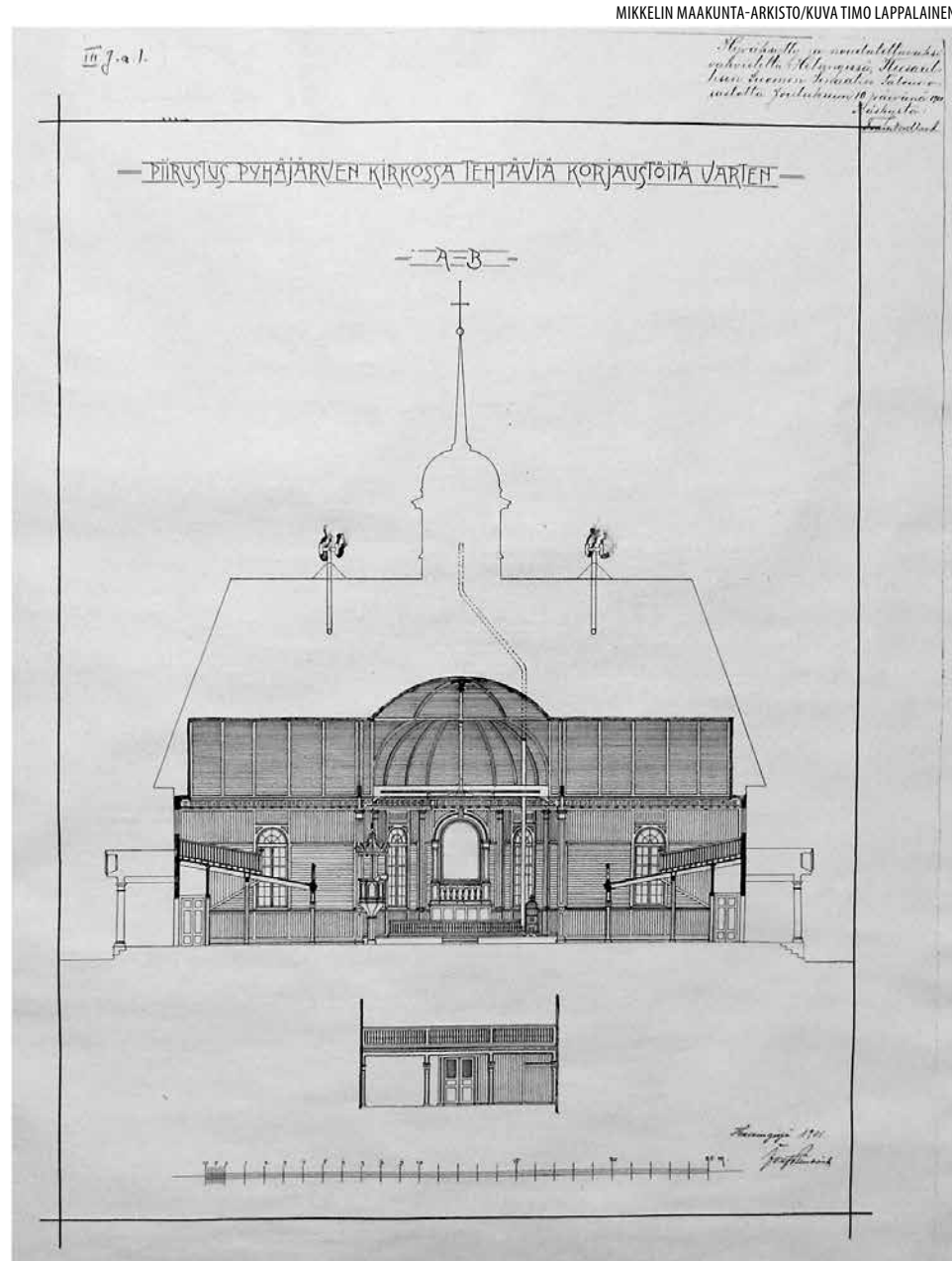
Pyhäjärveläisittäin kiinnostava on hanke, jossa kirkkoa mallinnetaan 3D-piirustusohjelmalla siten, että sitä voidaan virtuaalisesti katsella kirkon eri kulmilta ulkoa ja sisältä, myös lehtereiltä.

Tähän työhön tarvitaan avuksi muistitietoa ja vanhoja valokuvia kirkosta. Kaivataan kuvia urkufasadista, näkymistä lehtereiltä eri suuntiin kirkkosaliin. Kuvia, joissa näkyy kirkon koristelua. Toivotaan muistitietoa kirkon värityksistä, minkä väriseksi katto lopulta maalattiin, mitkä olivat ulko- ja sisäseinien värit. Oliko seinien yläosassa kirkon kiertävässä olevan koristefriisissä väritystä, mikä oli penkkiin väri jne. Kellotapulikin mallinnetaan ja sen yksityiskohdista tarvitaan tietoja. Tietoja voi lähettää tai soittaa toimitukseen.

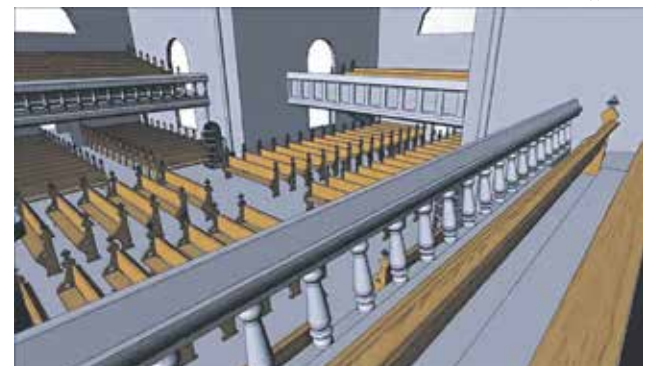
Muutama fakta kirkosta

Kirkko vihittiin käyttöön toisena adventtisunnuntaina 1765. Ristikirkon suunnittelija oli **Lorenz Stoffer**. Kirkko nimettiin Mikaelin kirkoksi. Kirkon mitat olivat, pituus 31 metriä ja leveys 29 metriä.

Suuressa, arkkitehti **Josef Stenbäckin** suunnittelemissa korjausremontissa vuonna 1902 kirkon sisätiloja uudistettiin, kirkko sai kamiinit ja se sai kahdeksankulmaisen kellotapulien paikalle uuden nelisnurkkaisen kellotapulien. Kirkkoon hankittiin 11-äänikertaiset urut. Kirkkoon mahtui 1250 henkeä. Ulkomaalaus uusittiin vielä 1920-luvulla.

Kirkon korjausrakentamiseen liittyvät rakennuspiirustukset ovat säilyneet seurakunnan arkistoissa ja niitä säilytetään Mikkelin maakunta-arkistossa. Yksi kaikkien aikojen tuottelaimmista kirkkoarkkitehteistä Josef Stenbäck on piirtänyt kirkon kuvat muutostöitä varten. Ne on hyväksytty Suomen keisarillisen senaatin talusosastolla 10.12.1901. Stenbäckin kirkot tunnettiin kansallisromanttisista ja uusgoottilaisista piirteistä. Joissakin kirkoissa oli myös jugendin vaikutteita. (Jugendaika näkyy myös piirroksen otsikoinnissa.)

Kuvat keskeneräisestä 3D-mallinnuksesta jo kertovat, että jotakin todella hienoa on nyt työn alla. Kirkon seinien paneelointi näkyy vanhoissa valokuvissa, ja malli tulaan rakentamaan mahdollisimman tarkasti alkuperäisen mukaan. Kaikki yksityiskohdat, mitä vanhoista valokuvista näkyy tai muistat kirkkosalista on nyt arvokasta tietoa: koristeet, väritykset, kaikki yksityiskohdat. Värisävyt eivät näy mustavalkoisissa kuvissa, niissä läsnäolneiden muistitieto on korvaamaton.

MALLINNUSTKAA

Vpl. Pyhäjärven marttayhdistyksiä osa

Konnitsan martat

□ Kirsti Naskali

Konnitsan kylän marttayhdistys kuului Pyhäjärven vanhimpiin marttayhdistyksiin. Sen taustavoimina olivat Konnitsan Maamieskoulun opettajakunta, heidän puolisonsa ja lähipiirinsä.

Monissa suomalaisissa kylissä 1900-luvun alkuvuosikymmeninä ja pitkään sen jälkeenkin koulut ja niiden opettajat olivat uusien aatteiden eteenpäin viejinä ja aktiivisina toimijoina monissa hyvissä hankkeissa ja yhteisissä riennoissa. Näin oli myös Konnitsan kylässä.

Kansakoulu oli kylään perustettu vuonna 1894, ja vuonna 1907 perustettiin maamieskoulu valtion omistaman entisen Konnitsan hovin tiloihin ja maille. Koulun kuuden kuukauden mittaiset kurssit oli tarkoitettu ennen kaikkea hyödyttämään pienviljelijöitä, joita suurin osa Pyhäjärven ja naapuripiirien tiloista oli. Koulun miehiin viittaavasta nimestä huolimatta siellä oli myös tyttöoppilaita, olivathan taidot maanviljelyn ja karjanhoidon osalta yhtä tarpeen sekä tuleville maatalon emännille kuin isännille.

Kerhosta yhdistykseksi

Konnitsan maamieskoululla pidettiin koulun perustamisvuonna 1907 Pyhäjärven Isäntä- ja emäntäyhdistyksen toimesta kutomakurssit, joilla syntyi keskustelu yhdistyksen paikallisosaston perustamisesta Konnitsaan. Hanketta kannatettiin ja paikallisosasto perustettiin jo samana vuonna.

Melko pian se muutti nimensä marttayhdistykseksi. Aluksi se toimi kirkonkylässä toimivan Pyhäjärven Marttayhdistyksen

alaisena kerhona, ensimmäisenä kerhona, joka siihen liittyi. Mutta jo vuonna 1917 se muuttui itsenäiseksi Konnitsan Marttayhdistykseksi.

Yhdistyksen ensimmäinen puheenjohtaja oli maamieskoulun ensimmäisen johtajan puoliso **Elina Juntunen** ja hänen jälkeensä puheenjohtajana oli maamieskoulun seuraavan johtajan puoliso **Ina Brummer**. Alkuvuosien aktiiveja olivat myös maamieskoulun tyttöjen käsityöopettaja **Hilja Huhtinen**, postinhoitaja **Lydi Vuorio** (myöh. Forsberg), pastorin rouva **Amalia Brummer** ja Konnitsan kansakoulussa opettajana toiminut **Anni Suomalainen**, josta yhdistys saikin pitkäaikaisen ja pysyvän toimijan.

Koska yhdistys lähti liikkeelle maamieskoulun piiristä, puhuttiin siitä alkuun "Konnitsan rouvain yhdistyksenä". Varsinaisia maatalonemäntiä oli alussa vähän mukana. He ehkä vierastivat "rouvien" seuraa ja pitivät toimintaa herrasväen touhuna. Tavoitteena oli kuitenkin nimenomaan maalaiskotiäntien hyväksi tehtävä neuvonta- ja valistustyö, ja vähitellen myös maalaisemännät löysivät marttayhdistyksen omakseen. Marttojen ja marttaneuvojen järjestämät kurssit kiinnostivat erityisesti nuoria. Alkukankeuksien jälkeen toiminta martoissa koettiin hyödylliseksi ja tärkeäksi. Toiminnasta tuli täälläkin monipuolista, pidettiin paljon kursseja ja järjestettiin juhlia sekä muita yhteisiä tilaisuuksia.

Konnitsan maamieskoulun päärakennus paloi vuonna 1923. Uutta koulua ei rakennettu tilalle, ja niin sekä marttojen puheenjohtaja Ina Brummer että sihteeri Hilja Huhtinen muuttivat pois paikkakunnalta. Puheenjohtajaksi tuli tämän jälkeen ensin

Lydi Forsberg ja hänen jälkeensä opettaja **Anni Suomalainen**, joka toimi puheenjohtajana toiseen evakkovaiheeseen asti.

Kun yhdistys vietti 25-vuotisjuhlaa, jaettiin mm. kodinhoitokilpailun palkinnot ja palkittiin pienemmällä kultaisella martta-merkillä opettaja **Anni Suomalainen** ja emäntä **Hilda Mustonen**. Jäseninä oli tuolloin 36 marttaa.

Kun Pyhäjärvelle jatkosodan alettua päästiin takaisin, yhdistys jatkoi toimintaansa. Se mm. järjesti yhteisiä tilaisuuksia tavoitteena kotien henkisen ja aineellisen hyvinvoinnin lisääminen.

Toiminta jatkui Suodenniemellä

Toisen siirtolaisvaiheen jälkeen yhdistyksen puheenjohtaja, pitkään sen toiminnassa keskeisenä ja kantavana voimana ollut opettaja **Anni Suomalainen** asettui asumaan Puumalaan, mutta Konnitsan Marttayhdistys jatkoi toimintaa Satakunnassa Suodenniemellä, jonne monet konnitsalaiset asettuivat asumaan.

Puheenjohtajaksi tuli **Lempi Luukkanen**. Yhdistyksen nimi muutettiin Suodenniemen Marttayhdistykseksi, ja sen toimintaan pyrittiin saamaan mukaan myös paikkakunnan emäntiä. Vuoden 1965 toimintasuunnitelmassa mainitaan mm. "Päätettiin pitää marttakokouksia entiseen tapaan joka kuukauden ensimmäisenä sunnuntaina." Tuolloin puheenjohtajana oli **Hilja Sirkkiä**. Keskeisenä toiminnan osana olivat edelleen marttaneuvojan opastuksella järjestetyt kurssit, joiden päättäjäisiin kutsuttiin kaikki perheenjäsenet, niin isät kuin lapsetkin.

Kantavat voimat toiminnassa olivat kuitenkin edelleen karjalaistaustaisia eikä paikkakunnan emäntiä

Konnitsan marttoja vuonna 1921. Yläriivi vas. Hilja Huhtinen, Anni Suomalainen, Pauliina Kaasalainen, Ina Brummer, Paavo Brummer ja Lydia Vuorio. Eturiivi vas. Aino Punkka, Helena Naskali, Hilda Mustonen, Helena Kaasalainen (myöh. Ivalahti), Katri Luukkanen Lydia Vuorion äiti. (Kuva Ella Riikonen)

Marttoja Torkkelin talon seinustalla vuonna 1951. Vasemmalla Anni Luukkanen, Helvi Jaakola, Lydia Paussu, Lydia Torkkeli, Anni Leinonen, Lyyti Torkkeli. (Kuva Eino Luukkanen)

Konnitsan Marttayhdistyksen perustajajäsen Hilda Mustonen vuonna 1908. (Kuva Ella Riikonen)

saatu mukaan toivotulla tavalla. He olivat tottuneet perinteisesti toimimaan maatalousnaisissa. Kun ikääntyneet evakkomartat eivät enää jaksaneet vetää toimintaa ja nuoret muuttivat muualle, Suodenniemen Marttayhdistys lopetti toimintansa 1970-luvun puolivälissä.

Merkki mukaan

Kirjassa Kotikylämme Konnitsa **Ella Riikonen** kertoo äitiinsä Hilda Mustosen (o.s. Mustonen) liittyvän muiston, joka ilmentää marttayhdistyksen mer-

kitystä ja tärkeyttä tuon ajan naisille. Hilda oli Konnitsan Marttayhdistyksen perustajajäsen. Hän oli maamieskoulun johtaja Brummerin perheessä taloudenhoitajana, ja kun rouva Ina Brummer kuului marttayhdistyksen perustajiin, hän sai tuolloin hyvin nuoren Hildankin mukaan.

Ella Riikonen kertoo tilanteesta, kun Mustosen perhe oli lähdössä talvisodan evakkoon joulukuun alussa 1939. Päälle oli käsketty pukea pari vaatekertaa. Oltiin jo puettu, kun äiti vielä riisui

vaatteensa. Alimmaisena oli pyhäleninki, jonka rintapielessä oli pieni kultainen marttamerkki, jonka äiti oli saanut yhdistyksen 25-vuotisjuhlassa vuonna 1932. Äiti otti karhulankaa ja neuloi merkin kiinni leninkiin niin, että se varmasti pysyi mukana. Ella Riikonen kertoo, että tuon muiston kunnioittamiseksi hänkin kuului marttayhdistyksen kannattajiin.

Lähteet:
Wiika Impi, VPL PYHÄJÄRVI. Turku 1950.
Luukkanen Toivo, Kotikylämme Konnitsa. Jyväskylä 1998.

Konnitsan marttojen 25-vuotisjuhlaa vietettiin kesäkuuisena sunnuntaina 1939 Konnitsan raittiusyhdistyksen talossa. Päiväjuhla avattiin "Soi kunniaksi Luojan" -virrellä. Yhdistyksen puheenjohtajan **Anni Suomalaisen** tervehdyspuhetta seurasi neuvoja **Helinä Kukon** runonlausuntaa, Elsa Kaasalaisen laulua ja piirisihteeri **Helmi Aution** esitelmä "Vieras kodissamme". Välivirren 472 jälkeen kirkkoheraa Viika muistutti arkiaskareittenkin kuuluvan jumalanpalvelukseen. **Reino Forsbergin** yksinlaulun ja postinhoitaja **Siiri Tyynelän** esittämän 25-vuotiskertomuksen jälkeen yhdistyksessä 15 vuotta toimineet martat, emännät **Anna Maria Jortikka** ja **Maria Kekki** saivat kunniakirjat. Martta-merkit ojennettiin perustajajäsen **Hilda Mustoselle** ja 20 vuotta marttana toimineelle opettaja Suomalaiselle. Väliajalla nautittiin kahvit ja tilaisuuden päätti virsi 350.

Erytisestä iltajuhlaa juonsi opettaja **Mandi Pärssinen**, joka esitti myös runon. Juhlassa kuultiin viulutaiteilija **Jaako Määttästä** ja piirisihteeri Aution esitelmän aiheesta "Naiset ja politiikka" ja neuvoja KUKKO huoneiden ilmasta ja tuuletuksesta. Pikku **Hilkka** ja **Raili Kekin** esittämät lastenlaulut sykkähdyttivät kuulijan syöntä. Yhteislauluina laulettiin tilaisuuden alussa "Karjalaisten laulu" ja lopussa "Työ Suomen hyväks' uhratkaamme".

Käkisalmen Sanomat 22.6.1939

Karjalan Liitto perustettiin 20.4.1940 Helsingissä

Moskovan rauhan ehtojen mukaisesti karjalaiset joutuivat jättämään kotinsa ja siirtymään Kanta-Suomeen, usein ahtaisiin ja huonoihin asuntoihin. Asuttaminen omiin koteihin ja erityisesti maatalousväestön sijoittaminen ammattiaan harjoittamaan vaati perustuslaillisia muutoksia. Tarvittiin järjestö edustamaan karjalaista siirtoväkeä. Luovutetun alueen edustajat kutsuttiin 20.-21.4.1940 Helsinkiin kaupunginvaltuuston istuntosaliin kokoukseen, johon saapuikin 400 osanottajaa. Kokouksessa perustettiin Karjalan Liitto.

Pyhäjärveä edustavia johtomiehiä eturivissä oikealta Jalmari Pusa, Heikki Inkinen, Heikki Pärssinen, Juho Puputti ja Matti Nuora. Takarivissä Matti Hanski, Matti Inkinen, Matti Pärssinen, Juho Pärssinen, Pekka Pulakka, Matti Hinkkanen ja Pekka Ikäheimo.

Merkillisiä aikoja...

Antti Hynnä

Luovutettujen alueiden postihistorian harrastaja

Elämme hyvin merkillisiä aikoja, tätä kirjoittaessa uusimaalaisia ollaan eristämässä muusta maasta ja puoli Suomea tuntuu olevan pysähdyksissä. Työpaikkani Tampereen yliopisto sulki ovensa kaikelta toiminnalta 18.3. ja pysyy suljettuna ainakin pääsiäiseen saakka. Itsekin teen töitä etänä, mutta kovin paljoa tehtäviäni ei pysty etänä hoitamaan varsinkin, kun yliopiston toiminta on stopissa. Noh, jääpähän päivisin aikaa harrastella näitä merkillisiä asioita.

Karila ja Konnitsa

Tällä kerralla vuorossa ovat Karilan ja Konnitsan leimat. Karilassa oli kaksi pysäkkileimaa, 3201.3 (R5, 17 mm, 17.4.03–24.10.10) ja 3203.2 (R4, 18 mm, 19.4.12.–17.8.17). Muistin virkistämiseksi kannattaa käydä lukaisemassa edellinen juttuni, mikäli merkinät eivät ota auetakseen.

Konnitsan leima 3201.1a on niin sanottu venäläisleima, joka oli käytössä Suomen suuriruhtinaskunnassa. Leiman yläosassa lukee Konnitsa ja alaosassa sama venäläisin aakkosin. Leiman keskellä on silta, jossa on päivämäärä tähtien ympäröimänä. Sillan ylä- ja alapuolella on kuusi pystysuoraa lohkoviiava.

Puolestaan leima 3201.1b on niin sanottu ”venäjä poistettu” -leima. Se on samanlainen kuin venäläisleima, paitsi että venäjänkielinen teksti on poistettu. Niin kuin arvata saattaa, Suomen itsenäistytessä venäläiset tekstit leimoista kiireen vilkkaa poistettiin. Tunnetut leimaukset ovat: 3201.1a 20.7.06–2.11.17, 3201.b 30.7.18–17.11.38

Karilan leimoja. Vasemmalla 3203.1, oikealla 3203.2.

Konnitsan leimoja, vasemmalla 3204.1a, oikealla 3204.1b.

sekä 25.9.42–19.6.44. Leima siis otettiin uudelleen käyttöön jatkosodan aikana. Leimojen harvinaisuusasteet ovat R4 (3201.1a) ja R3 (3201.1b).

Konnitsasta tunnetaan vielä arvopostilähetyksissä käytetty R-leima. Sen harvinaisuusaste on R5 ja sitä kokoelmistani ei ole. Leimaa tunnetaan vain

yksi kappale ja sen kuvaa ei löydy edes Anssi Mikkolan nettisivuilta <http://www.karjalaleimat.net/>.

Joskus tärppää!

Edellisessä jutussani hehkuttelin uusien löytöjen mahdollisuuksista. Kuinka ollakaan, käydessäni läpi hiljan erästä huutokau-

Säkkijärven Salajärvi, ennen tuntematon leimatyyppi.

pasta ostamaani luovutettujen alueiden leimaerää, niin silmiini osui odottamaton havainto koskien Säkkijärven Salajärven kylän pysäkkileimaa.

Säkkijärvi on meille kaikille tuttu paikkakunta, koska Sakkolaan ja Vpl. Pyhäjärvelle matkatessamme Vaalimaan kautta ajamme Säkkijärven läpi.

Käsikirjat tuntevat Salajärveltä kaksi pysäkkileimaa pituudeltaan 26 mm ja 23 mm. Hämmästykseni olikin melkoinen, kun erästä kuorta tutkaillessani havaitsin leiman pituudeksi

31 mm. Tämä on siis ensimmäinen havainto aivan uudesta leimatyyppistä ja ainoa tunnettu kappale (siis eri asia kuin ainoa olemassaoleva kappale). Havaintoni on oikeaksi vahvistanut luovutettujen alueiden leimojen ykkösnyrkki Anssi Mikkola.

Vaikka tämä havainto ei suoranaisesti liity Vpl. Pyhäjärveen, niin kannustakoon se silmäilemään myös esivanhempiemme kirjeenvaihtoa tarkalla silmällä. Kukapa tietää, mitä leima-arteita vielä Vpl. Pyhäjärveltä löytyykään.

Viktor Svaetichinin maalauksia Taubilasta

Taubilan maakellari ja keittiö kesäaikaan. (akvarelli)

Katettu pylväskäytävä johti kartanon sivuviivestä keittiöön.

Kartanon sivusiivessä asui aikanaan mm. metsänhoitaja.

Viktor Svaetichinin Taubilankuvissa on myös kaksi sisätilakuvaa. Akvarellit kuvaavat kreivin ja kreivittären huoneita. Tällaiset maalaukset kartanoista ovat harvinaisia.

Frederickszin suku hallitsi Taubilaa (Touvila) kartanoa 144 vuoden ajan 1744–1918. Kreivi *Vladimir Borisovitch von Fredericksz* (1838–1927) oli suvun viimeinen kartanoherra. Hän myi Taubilaa vuonna 1918 *Karl Fazerille*, joka nosti entisen lahjoitusmaahovin kukoistukseen.

Kreivi oli syntynyt Pietarissa ja tehnyt sotilasuraa Venäjän armeijassa. Ratsuväenkenraali palveli uransa viimeiset 20 vuotta Venäjän viimeisenä hoviministerinä ja Nikolai II:n pääesikunnan päällikkönä. Sotilasuransa hän oli aloittanut jo keisari Aleksanteri II:n aikana. Monien virkojen ja tehtävien hoito piti hänet kiireisenä Pietarissa, eikä hän juurikaan ole ollut Taubilassa.

Työ-lehti kertoo numerossaan 22.7.1914, että ”karjaa on nykyisin puoleentoista sataan, hevosia 35 kappaletta, joista yksi valkea ori on nykyisen keisarin isän paronille lahjoittama”. Työväkeä oli tuolloin 40 ruokakuntaa. Artikkelit kertoo myös

tarkaan henkilökunnan palkka-asiat ja epäkohdat työväen olosuhteissa.

Fredericksz avioitui vuonna 1866 keisarin hovineidin Hedvig Boguševskajan (k. 1919) kanssa. Hän oli eversti Nikolai Zeholevskin leski. Frederickszeillä oli kaksi tyttärettä, joista myös tuli keisarinna Aleksandra Fjodorovnan hovineitejä. Kreivitar puolestaan viihtyi Taubilassa erittäin hyvin.

Venäjän vallankumouksen jälkeen kreivi ensin muutti Pietarista Taubilaan, mutta myi kartanoon ja vetäytyi Kauniaisiin viettämään viimeisiä elinvuotiaan tyttärensä kanssa. He muuttivat kreivin kuoltua Ruotsiin.

Taubilan kartanoon johti kaunis, noin kilometrin pituinen koivukuja. Itse kartanoa ympäröivät suuret tammet. Kartanon puistoa koristivat kukkaistutukset. 1800-luvun alkupuolella rakennetun päärakennuksen edustalla oli suuri pyöreä kukkapenkki ja vieressä oikealla henkilökunnan asuttama siipirakennus, josta johti katettu pylväskäytävä valkoiseksi rapattuun keittiörakennukseen. Kartanon pääjulkisivua ja järvenpuoleista eteläisivustaa koristivat komeat kaksikerroksiset kuisit. Järvenpuolella kasvoi komeita lehtikuusia. □ ti

Kreivin huonetta säilytettiin vielä 1930-luvulla mahdollisimman alkuperäisenä.

Kreivittären huoneessa viihtyi uudella ajalla rouva Berta Fazer.

Kaksinkertaiset pylväät koristivat pohjoissivun kuisia. Tämä oli kartanon pääsisäänkäynti.

Puristan kättänne, Vasili

□ Yrjö Inkinen

Noitermaan Inkisillä oli jatkosodan aikana 1943-44 sotavanki maataloustöissä, niin kuin monessa muussakin talossa Noitermaassa. Pyysin joskus 1990-luvun lopussa tätiäni **Eeva Virkkiä** (o.s. Inkinen) kertomaan jotain siitä Inkisellä olleesta sotavangista. Sainkin sitten Tädiltä kirjeen, joka oli päivitetty 18.9.2001. Kirje oli pitkän aikaa unohdussissa, sattumalta se tuli käteeni ja tietysti luin sen. Monet muistot tulivat mieleen Vasili, josta Äitini, **Aune Inkinen** (o.s. Viskari) monet kerrat seikka-peräisesti kertoi. Minulla on myös tallella Äidin yksi vihko, mihin Vasili, monien pyyntöjen jälkeen oli suostunut muutaman rivin kirjoittamaan. Tämän kirjoituksen, Huittisissa asuva, **Natalia Tammela** on suomentanut.

Vasili, venäläinen sotavanki

Noitermaan Savimäelle, Vpl. Pyhäjärvelle, tuli toukokuussa 1943 sotavankileiri. Sijoituspaikka oli **Paavo Pelkosen** riihi, noin 200 metriä maantiestä, mutaton läheisyydessä, jossa oli myös sauna ja lähteitä.

Pauli-veljeni oli viljelys-lomalla samaan aikaan ja hän kävi hakemassa Vasilin leiriltä ensimmäisenä päivänä, kulkien Vasilin kanssa lomansa ajan. Hän sanoi, että isännät valikoivat vankeja, mutta hän sanoi, että siitä vaan ensimmäinen rivin päästä.

Paulin loman loputtua oli minun vuoroni Vasilin haku ja saatto takaisin. Toisena aamuna leirille mentyäni alkoi kova puheen sorina ja nauru vankien kesken. Matkalla Vasili sanoi: "no sinu niet fintofka, pum, pum" ja näytti metsään päin, puhui vielä jotain jota en ymmärtänyt, tarkoitti kai, että hän voisi karata, sanoin senkun vaan.

Illalla isän tultua kotiin sanoin, etten rupea kuljetamaan Vasilia. Isä oli silloin kansanhuollon johtajana Pyhäkylässä. En tiedä, liekö isä käynyt puhumassa vankileirillä Vasilin kulkemisesta, mutta minun ei tarvinnut mennä enää.

Olihan siellä leirillä naapurin mies, **Hätösen Armas** vartijana, kaipa he sopivat asian. Vasili kulki yksin, matkaa meille puolisen kilometriä, eikä karannut.

Olimme silloin toukokuulla perunan istutuksella riihen takana olevalla pellolla ja siinä vierellä olevalla **Variksen Antin** metsällä rupesi käki kukkumaan, Vasili nousi pystyyn ja sanoi Kucuska, se tuntui hauskalta jokaisesta meistä.

Isä sanoi, ettei vankeja saa syöttää samassa pöydässä talonväen kanssa, on sellainen määräys. Vasili söi yksin pari viikkoa tiskipöydältä, mutta sitten Äiti sanoi, ihminen se on vankikin, Vasili saa syödä meidän kanssa samassa pöydässä.

Kyllä Vasili oli nälkäinen, muistan että Äiti leikkasi puolikkaan kalakukkoa, monta siivua ruisleipää ja mitä muuta siinä oli ja siunaili, kuinka kova nälkä hänellä oli, mutta ei uskalla enempää antaa, ettei käy niin kuin punavangeille, jotka vapauduttuaan muuttamat halkesivat paljon ahmittuaan ruokaa.

Vasili hoiti hevosia

Vasili rupesi hoitamaan hevosia ja teki, mitä milloinkin Isä aamuisin neuvoi. Olimme kerran elokuulla Vasilin kanssa kokoamassa ohria riihisarraimeen, ne olivat lyhteillä ja kymmeniköillä, Vasili sanoi: no sinä Eeva a Aadam. Kysyin mistä Vasili sen tietää? "no minu maaduski sanoi". Ohralyhteet laitettiin närtteeseen (pitkään pinon tähkäpäät keskelle ja tyvet reunalle päin).

Vasili ajoi Sekeä, nuorta tammaa, minä puolestani

sain vanhan Perho-ruunan, joka käveli hiljaa, ajokikseseni. Kun ajoin hevosen sisälle latoon Vasili noitui omalla kielellään ja oli vihainen, melkein katonrajaan saakka pinottu närte oli kaatunut ja lyhteet hujan hajan. Minähän siellä närtteen päällä olin ollut latomassa niitä lyhteitä, siis minun syytäni. Sanoin etten mene enää selvittämään sitä, mutta Vasili komensi niin, että pelkäsin, piti hän sitä mennä.

Minä en paljoa puhunut Vasilin kanssa, kun en ymmärtänyt hänen puhettaan, Aune sen sijaan puhui ja opetti Vasilille suomalaisia sanoja. Oli monta kertaa hauska seurata, kun Aune tankkasi ja Vasilin kieli ei tahtonut taipua sanoiksi. Paljon siitä oli apua, kyllä Vasili oppi ymmärtämään puhetta, vaikkei itse osannut puhua.

Jormasta Vasili tykkäsi ja kyllä Jorma paljon kulki Vasilin perässä. Kerran vankileirille oli tullut Punaisen Ristin paketti, jossa oli luumuja ja suurikokoisia sokerinpaloja, Vasili oli laittanut niitä taskuunsa ja aamulla töihin tullessaan antoi Jormalle. Äiti ei raskinut kieltää, vaikka Vasilin taskut eivät aivan puhtaat olleetkaan.

Kerran marraskuulla myllyreissulla liukastuin myllynrapuissa, jalkani murtui nilkasta. Mylläri nosti minut kuorman päälle kärreihin, pelkäsin kotimatalla, kun oli liukasta, kuinka pääsen ehjin nahoin kotiin, jos kuorma kaatuu. Onneksi pääsin hyvin ja ajoin hevosen rapun eteen, huutelin siinä apua, Vasili sattui olemaan paikalla, otti minut selkäänsä ja kantoi sisälle, kaipa häntä huvitti tievuskan vahinko.

Meillä oli kolme hevosta: Seke, sen Evakko-varsa, sekä Perho-ruuna, joka oli hyvä työhevonen, mutta se oli vanha ja polvet koukkuun vääntyneet. Isä sanoi, ettei Perhoa myydä mihinkään, se lopetetaan

kotona. Matti tuli keväällä-44 lomalle, he veivät Perhon toistalon navetalle, (Pietariselta ostetun tilan navetta) ja Vasili sai luottamustehtävän – ampuu kiväärillä Perho-ruunan. Totisia olivat kumpikin, niin Matti kuin Vasili sieltä tulla.

Keväällä-44 Vasili oli niityllä jyräämässä viimeisiä kylvöksiä, kun alkoi se suurhyökkäys Kannaksella. Venäläiset koneet lennelivät ja ampuivat konekivääreillä kaikkia liikkuvia, niin ihmisiä kuin eläimiä, kiertelivät niityn yllä. Vasili oli ollut pajupuskassa piilossa. Hän tuli vähän aikaisemmin pois töistä, hoiti hevosen kyllä laitumelle, mutta äidin sanottua ettei ruoka ole vielä valmista, Vasilin täytyy odottaa: Niet, niet. Oletko sairas, kun olet noin kalpea, äläs mene, annan sinulle lääkettä, otti hyllyltä pullon luullen siinä olleen kanfert-tippoja, tiputteli lasiin maidon joukkoon, ojentanen Vasilille, joka joi vastahakoisesti. Juo juo vaan, huomenna olet ihan terve. Vasilin lähdettyä ja Äidin laittaessa pulloa takaisin, siinä lukikin vetysuperoksidia. Äidille häitä, mitä hän onkaan tehnyt, jos Vasili saa myrkytyksen.

Vasilia ei kuulunut päivänä, kolmantena kyllä, asiaa ei kommentoitu enempää. Hätösen Armas kertoi Vasilin vatsan seonkeen ja vaatteet likaantuneet. Oli pessyt ja kuivatellut vaatteitaan ja paranneelleen vatsaansa. Isä toi Vasille tupakansiemeniä, niin että Vasili sai kessumaan. Hoiteli niitä hellien, mutta ei ehtinyt saada satoa. Kyllähän pojat lomilla käydessään antoivat aina annoksistaan Vasilillekin muutaman tupakan.

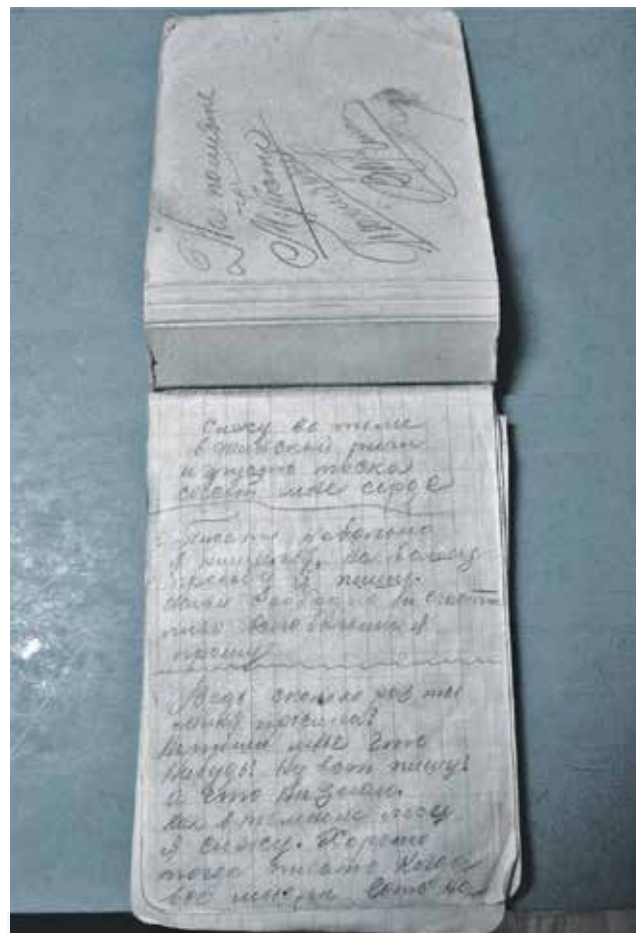
Kesäkuussa palautus

Kesäkuun puolivälissä-44 sitten sotavangit piti palauttaa. Äitini kertoi, että kun tulivat hakemaan Vasilia, niin kiitteli että olet ollut kunnan työmies ja että he kumpikin itkivät, luultavasti Aunekin. En ollut näkemässä Hänen lähtöään, olin sankarihautoja, tai siis istutuksia niillä, kunnostamassa Pyhäkylässä.

Vasili oli tummaihoinen, Aasialaiset kasvopiirteet, muistaakseni Aune kertoi, että hän oli Armeniasta kotoisin, jossa työskenteli laboranttina. Käytökseltään hän oli hillitty, siisti, sikäli kuin se oli mahdollista riihessä asuvalla, pesi aina kätensä ja kampasi tukkansa tullessaan ruokailemaan.

Missä Vasili on, mikä oli Hänen kohtalonsa?

Inkinen talo Noitermaan Savimäellä ennen sotia

Muistoksi

Istun pimeässä suomalaisessa riihessä, suru ja ikävä pistävät sydämeeni. Minä olen päättänyt kirjoittaa, koska te olette pyytäneet. Hänen toivomuksensa on elää vapaasti ja onnellisesti ja eniten minä pyydän, että sinä voit niin elää. Kuinka monta kertaa sinä olet pyytänyt minua kirjoittamaan jotakin – sen takia minä kirjoitan – mitä kirjoitan, sitä en tiedä.

Minä istun kuin pimeässä metsässä. On hyvä kirjoittaa sen vuoksi, että kaikki ajatukset ovat omalla paikallaan ja sydän tuntuu rauhalliselta. Kaikki mitä minulle on tapahtunut, olisi paljon mielenkiintoisempaa ja olisi mitä kirjoittaa. Nyt minulla on oikein paljon erilaisia ajatuksia, joita on vaikea koota ja sijoittaa yhteen paikkaan.

Sinä itse tiedät, missä tilanteessa minä olen ja on ollut vieläkin vaikeampaa, enkä tiedä mitkä asiat teitä kiinnostavat. Jos minä kirjoittaisin pinon rakkausrunoja, se ei teitä kiinnostaisi. Minulle olisi vahingollista, jos kirjoittaisin onnettomasta elämästäni, te tiedätte paremmin. Jos kirjoittaisin menneestä, se ei tule takaisin ja sen takia minä oikein ajattelen, mitä kirjoitan, mutta en voi keksiä mitään.

Ajattelen, että kirjoitan jostakin, mutta jos kirjoitan, olet vihainen ja alat riidellä ja tulee vielä huonompi asia, sillä jos riitelee syyttämän ihmisen kanssa turhaan, se on suuri synti.

Sen takia en ole kirjoittanut pitkään aikaan, koska elän tätä elämää ja olen unohtanut oman venäjän kielen.

Jos kirjoittaisin huonosti, sinä vain nauraisit, mutta sen takia, koska te olette pyytäneet, minä kirjoitan – vaikeaa, mutta kirjoitan kumminkin.

Kuinka vaikeaa teillä on tässä elämässä, tässä rikkinäisessä elämässä. Teillä on lapsi ja se on teille ajankulu.

Muistoksi

Hyvästi ystävätär, minä en tapaa teitä enää ja minä kätelen teitä viimeisen kerran ja sanon venäläiseen tapaan viimeisen kerran: hyvästi, hyvästi, hyvästi.

Mihin kohtalo minua vie, sitä ei kukaan tiedä. Voi olla, että omaan kotiin, voi olla, minut naulataan ruumisarkkuun, voi olla että vain hautaavat.

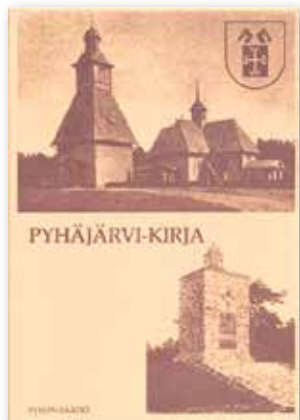
Kun minä kuolen, vain olla kotona tai jossakin, mutta minun sieluni säilyy, teidän hellyytenne ja ystävyyytenne, hellä hymynne ja hauskat keskustelumme. Muistoissani en koskaan unohda teitä.

Voi olla, että vielä joskus kevät, kuten ennenkin on tullut, kukat alkavat kukkia ja elämä jatkuu. Mutta nyt suru on syvällä ja koko maailma on tukossa eikä elämänsäni ole yhtään onnea. Kohtalo runtelee minua pysyvästi, kevät ei kuki nyt minun takiani, eikä ole kaunista. Enkä tiedä, mikä kohtalo minua odottaa, tällä tavoin loppuu, kevät, kesä, syksy, talvi, mutta elämä jatkuu ilman loppua.

Puristan kättänne, Vasili

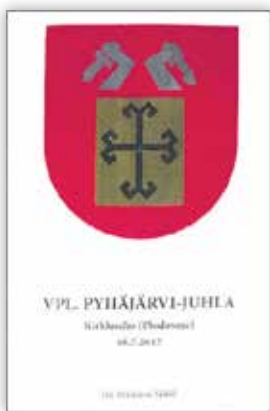
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön kirjoja ja tuotteita:

Pyhäjärvi-kirja
Reino O. Kukko, Kaarle Viika,
1989, 350 s. Hinta 25 €
Kirja kertoo pitäjämme historiaa sanoin ja kuvin. Sisältää myös muresanaston selityksineen.

Suvannon seutu 1917-1921, elämää ja ihmiskohtaloita
Suvannon seudun paikallishistorian työryhmä, 2015
336 s. Hinta 40 €

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 70-vuotisjuhla Kirkkoaholla
DVD-tallenne, kesto noin 1,5 tuntia. Hinta 20 €

Laatokan kevät
Markku Heikkilä
Matkakirja Laatokan ympäri
Hinta 15 €

Matkan varrelta
Hilja Matikainen, runoja
Hinta 20 €

Vpl. Pyhäjärvi pöytästandaari
Suunnittelu Kaarle Viika,
1963. Hinta 42 €

Vpl. Pyhäjärvi isännän viiri
Suunnittelu Kaarle Viika,
1992. Koot ja hinnat:
45 x 300 cm, 6-7 m:n tankoon. 80 €
45 x 400 cm, 8-9 m:n tankoon. 90 €
55 x 400 cm, 10 m ja korkeampaan tankoon. 95 €

Tilaukset ja lisätiedot:
Kirsti Naskali.
puh. 040 719 2692 tai
saatio@vplpyhajarvi.fi
Postittaessa lähetyksiin lisätään postituskulut.

Tapahtumia

Vpl. Pyhäkylä-Seuran

sääntömääräinen kokous Kinnalan Koukulla 25.4.2020 siirtyy koronaviiruksen tähden myöhemmin ilmoitettavaan ajankohtaan

Taubilan kartano

– lahjoitusmaakaudesta Fazerin aikaan

Hanki lahjaksi sukulaisille ja ystäville! 176 sivua, n. 150 valokuvaa, koko B5, hinta vain 30 €.

Kaunista Vpl. Pyhäjärveä, osat I ja II, yhteensä 736 sivua. Koko A4. Hinta vain 95 €.

Lisätietoja ja tilaukset:
taubila@pp.inet.fi tai puh. 040 021 3369
seija.jokinen@netti.fi tai puh. 040 835 5820
Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi/kirjapuoti>
Hintoihin lisätään toimituskulut. Noudettavissa myös hallituksen jäseniltä ilman lähetyksuluja.

Vpl. Pyhäkylä-Seura

Vpl. Pyhäjärvi-seuran tuotteita

Pyhäjärvi Vpl. vaakunapaita
Vanhan varaston loppuunmyynti: T-paita valkoinen pyöreällä tai V-aukolla, helmeharmaa vain pyöreällä kaula-aukolla. Hinta 7 €/paita ja kaksi paitaa 10 €:lla.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi, kuvattu vuosina 1939-44 Pyhäjärvellä, mukana Kaarina Pärsisen kirjoittama esite elokuvasta. DVD:n hinta 20 €

Seuran 60-vuotishistoriikki (2017)
Hinta 20 €/kpl, 50-vuotishistoriikki 10 €/kpl ja ostettaessa molemmat historiikit, yhteensä 25 €.

Pyhäjärvi Vpl. -karttamuki
Hinta 10€/kpl

Tilaukset ja tiedustelut:
Kaisa-Liisa Korhonen
puh. 050-5905 433,
kaisaliisako@gmail.com
Postittaessa lähetyksiin lisätään postituskulut.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön adressit

Karjalanneito

Iiris

Kullerot

Valoisa polku

Pyhäjärven kirkon alttaritaulu

Adressi sisältää kaksi tai useampia sisälehtivaihtoehtoja, joista voi valita

sopivimman ja poistaa ylimääräiset. Hinta 12 euroa kappale + postikulut.

Tilaukset: säätiön asiamieheltä

Tilaa Vpl. Pyhäjärvi

Itselleni

Lahjaksi

Osoitteenmuutos

Kestotilaus

1 vuosi

Irtonumero

Tilaushinnat 2020:

kotimaan ja ulkomaille 35 €/vuosi

Postimerkki 1,60 €

Lehden saaja / entinen osoite (tarpeeton yliviivataan)

Nimi _____

Lähiosoite _____

Postino ja -toimipaikka _____

Lehden maksaja / uusi osoite

Nimi _____

Lähiosoite _____

Postino ja -toimipaikka _____

Päiväys ja allekirjoitus _____

Kiinnostukseni kohde on (kylän nimi): _____

Vpl. Pyhäjärvi-lehti

Säätiön asiamies
Kirsti Naskali
Miharintie 312
37200 Siuro